

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 12 november 2015 om 20.00 uur.

Voorzitter: de heer drs. J.M. Staatsen, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool en ing. P.T. van der Haven, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen, drs. M. van der Meij, J.P. Middelburg en drs. N. Mol, mevrouw A. Okma, de heren R.F. Prang en J.C.M. Rasch, mevrouw A.M. Schrijver en de heren A.A. in 't Veen (tot agendapunt 3) en R.J.M. Zoetemelk.

Afwezig: de heren P.P. Lippinkhof, J. Smit en A.A.L. Eversteijn.

Aanwezige wethouders: de heer mr. E.P. Beimers, mevrouw B.B.M. Bremer en mevrouw drs. I.C.J. Nieuwenhuizen.

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Ik open de vergadering en heet de leden van de raad, de gasten op de publieke tribune en de mensen die thuis meekijken, van harte welkom. Een extra woord van welkom voor de heer Brinkman en vrouw Peters. Afwezig zijn de heren Smit, Lippinkhof en Eversteijn. De spreektijden gelden niet voor het gesprek met de heer Brinkman en mevrouw Peters. We beginnen dus bij agendapunt 3 met de spreektijden. We hebben dan met elkaar 2 uur spreektijd. We gaan proberen om de vergadering uiterlijk om 23.00 uur af te sluiten.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Toekomstvisie Leidse Regio – Kennismaking met voorzitter stuurgroep, de heer Elco Brinkman.

De **voorzitter:** We hebben voor dit agendapunt ongeveer een uur uitgetrokken. Eerst zal de heer Brinkman heel kort iets zeggen. Dan zal mevrouw Peters een toelichting geven op het project en het proces. Daarna komt de heer Brinkman weer aan het woord. Beiden zullen ongeveer een kwartier spreken. Het lijkt ons goed dat vervolgens eerst de leden van de klankbordgroep, die gisteren een vergadering hierover hebben gehad, de ruimte krijgen om opmerkingen te maken en vragen te stellen. Daarna wil ik de andere leden van de raad des-

gewenst de ruimte geven om vragen te stellen. Wanneer we alle opmerkingen vanuit de raad op een rij hebben, kunnen de heer Brinkman en mevrouw Peters daarop reageren. Dan zien we wel of er daarna nog behoefte is aan een soort tweede termijn. We moeten een soort flexibele brainstormformule aanhouden. Kan de raad zich in deze werkwijze vinden? Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Het woord is dus allereerst aan de heer Brinkman.

De heer **Brinkman**: Voorzitter en dames en heren. Dank voor de gelegenheid om hier iets te mogen vertellen over de toekomstvisie en hoe we daar kunnen komen. Wat de stuurgroep en volgens mij ook de opdrachtgevende gemeentebesturen betreft, wordt in dat proces deels gebruikgemaakt van wat er al is. We zijn daar intussen al een paar weken mee bezig. We zijn gedoken in wat er allemaal al ligt aan visies, ideeën, werkgroepen en dergelijke. Dat is dat indrukwekkend. Het ene document is wat verder uitgewerkt dan het andere, maar er ligt dus al heel veel waarover is nagedacht. Dat moeten en willen we niet overdoen.

Nadrukkelijk is ook gevraagd om eens na te gaan waar dit gebied, verbonden met de directe omgeving, staat, zoals dat beleefd wordt in de buitenwereld. Welke hoofduitdagingen komen daarbij op? En breng dat ook terug in een rondgang langs het maatschappelijke veld. Daar zitten we middenin. Misschien vindt u het goed dat mevrouw Peters daar gedetailleerder over vertelt, zodat u weet waar wij staan. Dan wil ik aansluitend graag een paar eerste impressies en een paar vragen meegeven om te bekijken of we in hetzelfde speelveld zitten. We zitten nu in de startfase. Als u een heel ander beeld had van wat wij zouden gaan doen, zou het dus goed zijn als u dat zegt en dat we dat op tijd van elkaar horen, want we willen daarmee aan de slag in het overleg met het door de vijf gemeentebesturen gevormde opdrachtgeverschap. Als het zo mag, burgemeester, zal mevrouw Peters dus eerst iets zeggen over de procedure.

De **voorzitter**: Heel graag.

Mevrouw **Peters**: Goedenavond. Dank voor het feit dat wij hier mogen zijn. Mijn naam is Esther Peters en ik ben de projectleider van dit project.

Ik wil jullie even meenemen in de aanpak die wij voorstaan. Ik wil straks heel graag van jullie terugkrijgen of jullie die aanpak herkennen. De Leidse regio is jullie welbekend. Het is een agglomeratie van ruim 75 vierkante kilometer, met meer dan 200.000 inwoners. Het is een aaneengesloten bebouwde kom. We hebben het voorlopig "de G5" genoemd; dat is onze werktitel, omdat "de Leidse regio" toch wel verschillende duidingen kent. We weten dus in ieder geval dat we het over de G5 van de Leidse regio hebben; zo noemen wij het in ieder geval nu binnen het project.

Kijkend naar de Leidse regio, zie je een kluwen van samenwerkingsverbanden, gremia en clusters. Die zijn allemaal verbonden met de Leidse regio. Hoe verder we erin duiken, des te grotere kluwen we zien. Het is echt bijzonder om dat te zien. Er is veel waarin jullie samen

opereren; andere verbanden worden gevormd met een grotere groep of er ontbreekt juist één partij.

Zoals de heer Brinkman al zei, zijn we ook al in de visiedocumenten gedoken. In de diverse domeinen ligt er ongelofelijk veel aan visie, waaronder ook veel wat jullie samen, als vijf gemeenten, omarmen. Ik noem de visies op het ruimtelijk domein en natuurlijk sowieso de omgevingsvisie, die overigens ook echt sociale en economische componenten heeft. Die visie is nog niet vastgesteld, maar is wel in een vergevorderd stadium. Hetzelfde geldt voor de retailvisie. Ik noem ook Economie071. Daar ligt een ongelofelijk mooie basis in. De vraag doemt op wat de toegevoegde waarde moet worden van deze visie op de Leidse regio. Als het goed is, zou die visie alles wat er nu ligt, moeten verbinden en vleugels moeten geven.

Ik ga even terug naar de opdracht. De aanleiding is het feit dat in diverse toekomstvisies en ook in de coalitieakkoorden in meerdere of mindere mate de wens is uitgesproken om de samenwerking in de Leidse regio te versterken. Jullie willen in ieder geval intensiever met elkaar samenwerken. Het uitgangspunt daarbij is dat je door een krachtig gezamenlijk optreden ook de belangen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen beter kunt bedienen en behartigen. Het doel dat daarbij is geformuleerd, is een gezamenlijke visie op de toekomst van de Leidse regio, die richting geeft aan ons bestuurlijk handelen. Daarbij willen we het perspectief van de verbinding met de samenleving concretiseren. Eigenlijk wil je van die G5 naar "gezamenlijk", puur gedacht vanuit een meer gezamenlijke opstelling naar je samenwerkingsverbanden, gremia en clusters, echt denkend en redenerend vanuit de agglomeratie als één belevingsgebied. In die zin wordt grenzeloos denken verondersteld.

Wat de inrichting van de organisatie betreft: er is een stuurgroep, die bestuurlijk verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van de visie. Daarin zitten twee burgemeesters en drie wethouders. Ik neem aan dat jullie weten uit wie de stuurgroep bestaat; ik hoor geen "nee" en ga daar dus maar van uit. Uiteindelijk stellen natuurlijk de raden van de Leidse regio de visie vast. Een externe voorzitter, de heer Brinkman, is benoemd als boegbeeld voor de ontwikkeling van de visie en als verbinder tussen samenleving en bestuur. Daarnaast is er een projectorganisatie, die de stuurgroep ondersteunt, en een externe projectleider; dat ben ik.

Ik kom bij de visie op de opdracht. Ik denk dat we met elkaar kunnen concluderen dat de tijdgeest gunstig is. De bestuurlijke verhoudingen binnen de Leidse regio zijn goed. Er wordt ongelofelijk veel samengewerkt. Er zit echt een bepaalde mate van energie in. Dat was gisteren ook in de klankbordgroep merkbaar. De deelnemende gemeenten hebben de wens uitgesproken om hun samenwerking te versterken en een gezamenlijke visie te ontwikkelen. Dit alles willen zij interactief. Ons idee is dat de definiëring van al die aspecten belangrijk is om niet haarfijn "langs elkaar te schieten". Heb je daar met elkaar inderdaad hetzelfde beeld bij? Wat versta je onder een verstevigde samenwerking, onder het feit dat je zo'n visie wilt en dat dit alles bovendien participatief moet gebeuren? Het proces van visievorming kan toegevoegde waarde hebben op inhoud en op samenwerking. Het is goed om je daar met elkaar bewust van te zijn.

Ook interactie is een belangrijk element in de opdracht. We weten natuurlijk allemaal dat dat ongelofelijk veel draagvlak, energie en betrokkenheid geeft. Tegelijkertijd schept dit ook verwachtingen en kost dit tijd. Er heeft ook al heel veel interactie plaatsgevonden. Het is dus zinvol om daar met focus naar te kijken.

Het plan van aanpak zoals het er nu ligt, heeft als rode draad om het potentieel in de regio te benutten en te verbinden en om datgene wat er ligt, te versterken en vleugels te geven. Daarin onderscheiden we verschillende fasen. We zitten nu in de analysefase, met als belangrijk onderdeel het mentaal contracteren – daar ga ik straks op in – maar ook het goed in beeld brengen van de bestaande visie. Er moet goed worden bekeken wat de al bestaande visies zeggen over deze vijf gemeenten, maar ook over de opgaven die deze vijf gemeenten met elkaar hebben. In de creatieve fase wordt nog meer naar buiten gegaan. Dan wordt interactief, out of the box en creatief bekeken wat de toekomstbeelden zijn en wat jullie daar werkelijk bij gaat helpen. Vervolgens komt de ontwerpfase.

Voor de inhoud is selectief en interactief aan de slag gaan een belangrijk aspect. Daarbij gaat het om interactie met medewerkers, collegeleden, raadsleden, stakeholders en ook met de samenleving. Dat gebeurt aan de hand van een praatmodel met focusthema's, want we gaan wel focussen.

De centrale vraag is: wat is goed voor het gebied en wat is goed voor de gemeenschap? Wat is jouw belang bij een welvarende regio en hoe één je een welvarende regio? Die vraag zal in ieder geval centraal staan. De aanpak heeft het in zich om de samenwerking werkelijk te versterken door al verbanden te leggen, zoals we gisteren al konden zien in de klankbordgroep. Ik hoop dat dat een mooi vervolg krijgt. Ook de verbindingen gaan ons helpen, zodat het ook een levend document gaat worden. Het is immers één ding dat er straks een document ligt; het gaat erom dat je daar werkelijk iets aan hebt en met elkaar aan de slag kunt. Uiteraard is dit een dynamisch proces en zullen wij ook mee moeten bewegen met wat er op ons afkomt vanuit de raden en met de interactie die wij krijgen met de wereld om ons heen.

Zoals gezegd zijn er verschillende fasen. De opstartfase hebben we gehad: er is een projectorganisatie en er is een plan van aanpak. We zijn nu in de analysefase. Het gaat om mentaal contracteren, waar ik straks op zal ingaan, maar ook om het verzamelen en analyseren van al die informatie. Om te voorkomen dat we weer dezelfde groep mensen dezelfde vragen gaan stellen, wordt daarbij ook geanalyseerd met wie er allemaal al interactie is geweest.

Er is met elkaar gezegd dat mentaal contracteren een fundament is voor het toekomstige succes. Hebben de deelnemende gemeenten inderdaad hetzelfde doel en hetzelfde resultaat voor ogen? Dat is voor ons natuurlijk heel wezenlijk voordat wij heel hard de boer opgaan naar buiten: hebben jullie hier inderdaad hetzelfde beeld bij en hebben jullie ook inderdaad hetzelfde beeld bij het intensiveren van de samenwerking, de visie en het participatieve karakter? Met andere woorden: wanneer zijn de visie en dit visietraject succesvol? Ook niet on-

belangrijk: welke gezamenlijke ambitie hebben jullie en zijn jullie daarbij ook werkelijk bereid om te geven en te nemen en om ook vanuit het gezamenlijke belang naar het gebied te kijken en misschien minder vanuit het eigen perspectief? Om dit scherp te krijgen, is er de stap van het mentaal contracteren. Dat doen we dus zowel met de stuurgroep – dat is al gebeurd – als met de raadsleden – daarvoor zijn wij onder andere vandaag hier – en met de collegeleden. Dit is de eerste raad waar wij langskomen. Onze tour langs de raden duurt tot en met 26 november. Vanaf 17 november gaan we ook bij alle colleges afzonderlijk langs. Uiteindelijk brengen we dat op 9 december weer samen. Daarbij reflecteren we dus op wat bij raden en colleges samen is opgehaald. Hopelijk komen we uiteindelijk ook tot een eensluidende visie op wat dit traject jullie moet gaan bieden.

Wat de betrokkenheid van de gemeenteraden betreft: op 30 september zijn jullie voor het eerst bij elkaar gekomen, volgens mij in Oegstgeest. Daar is het idee ontstaan dat er een klankbordgroep zou komen. Die groep bestaat uit raadsleden van de vijf deelnemende gemeenten. Dat is een hartstikke mooi initiatief. Die klankbordgroep is gisteren bijeengekomen. Het is fijn als jullie straks zelf ook willen reflecteren op hoe jullie die rol denken in te vullen. Ik vond in ieder geval dat er veel energie in zat. Dat is altijd fijn om te ervaren. We gaan nu dus langs de afzonderlijke raden en op 9 december komt het weer samen. Volgens mij zijn de klankbordleden voor Voorschoten bekend, maar ik heb hen genoteerd: de heer Van den Dool, de heer Middelburg en de heer Bremmer.

Bij het mentaal contracteren is het voor ons belangrijk om antwoord te krijgen op enkele vragen, bijvoorbeeld over samenwerken vanuit goed begrepen eigenbelang versus gezamenlijk belang: ziet en herkent men de kracht van "samen"? Het gaat ook om het delen van beelden ten aanzien van de uitkomst van dit proces, zowel qua proces als qua product. En wanneer is dit visietraject succesvol? Wanneer heeft het echt toegevoegde waarde ten opzichte van al die zaken die er al liggen?

Ik ga nu in op de uitgangspunten die wij op dit moment hanteren, maar ook daarop krijgen wij natuurlijk graag jullie reflectie: delen jullie die? We gaan gericht en met focus aan het werk, gebruikmakend van het vele denkwerk dat al is verricht en het vele materiaal dat er al ligt. Voor het product is het uitgangspunt op dit moment dat het echt een visueel aantrekkelijk en bondig eindproduct moet zijn dat je snel kunt integreren en verinnerlijken en waarover je makkelijk en eenduidig kunt communiceren. Met betrekking tot de inhoud van de visie zijn de huidige beelden dat het een bondig rapport moet zijn met daarin in ieder geval de gedeelde waarden van deze regio en van samenwerking, de belangrijke opgaven voor de regio, de hogere ambities die deze regio heeft en, niet onbelangrijk, een strategische agenda: wat moet je doen en wat moet je afspreken om die opgaven en ambities daadwerkelijk te kunnen realiseren?

Tot slot de randvoorwaarden om dit tot een succes te brengen: realiteitszin en flexibiliteit. Het plan, het proces en de planning zijn ambitieus. Dat vraagt van ons allemaal het nodige. In die zin zijn realiteitszin en flexibiliteit echt randvoorwaarden. Dat geldt ook voor het feit

dat, als je het uitgebreider wilt maken, daar een uitgebreider tijdpad en ook een financieel plaatje aan vastzitten. Andere voorwaarden zijn uiteraard commitment van de organisatie, de bestuurders en jullie als raadsleden, zowel mentaal als in tijd, de echte intrinsieke wil en – ik heb het toch genoteerd omdat ik denk dat dit heel belangrijk is – helderheid over de meerwaarde van deze toekomstvisie.

Waarom deze planning? We zijn natuurlijk sowieso ontzettend blij dat we op deze korte termijn bij jullie langs mochten komen. We zouden het heel mooi vinden als we de boel inderdaad op 9 december weer bij elkaar brengen, zodat we uiteindelijk bij onze oudjaarsboodschap of onze nieuwjaarsboodschap echt en oprecht hetzelfde beeld hebben van wat dit moet opleveren. Ik hoop van harte dat vanavond daar een eerste stap toe is en een bijdrage daaraan kan leveren. Dank jullie wel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dat was een helder en gestructureerd verhaal.

De heer **Brinkman**: Dit betekent dat we, als we deze avond en 9 december met elkaar doorkomen, elkaar na de jaarwisseling ongetwijfeld vaker zullen treffen op basis van alles wat we gaan ophalen, maar dat zullen we dan nader met elkaar bespreken. Misschien mag ik u een paar voorliggende vragen meegeven. Uit de gezamenlijke visies en de gemeentelijke visies die voorliggen, doemt een niet al te negatief beeld op. Ik ben in mijn werkzame leven met dit type werk ook weleens in regio's geweest waar het verdriet en chagrijn ervan af dropen. Dat beeld maken wij helemaal niet op uit deze stukken. Er zit elan in en men lijdt eigenlijk helemaal niet onder het feit dat men, zoals vaak wordt gezegd, in een soort tussengebied leeft waar men een beetje tussen de hamer en het aambeeld zit. Dat is op zich positief. Dat blijkt ook uit de stukken: er is op zich veel pendel naar buiten, naar Schiphol, naar het zuiden van de Randstad en naar andere plekken. Daar leeft men mee. De verbindingen zijn gemiddeld heel redelijk. Misschien is dat aan de oost-westkant iets minder, maar daar weet u alles van. De vraag is gerechtvaardigd: wat wil je eigenlijk als je dit met deze vijf gemeenten verder tot ontwikkeling brengt? Wil je dan als het ware – dat klinkt claustrofobisch – opgesloten zijn tussen de grote infrastructuur van de A44 en de spoorlijn aan de westkant en de A4 aan de oostkant, met hier en daar misschien een heel klein uitstulpje? Of wil je ook verbonden zijn met de rest van het gebied, het Groene Hart in – dat was in de Holland Rijnland-structuren aan de orde – of richting Katwijk, Schiphol, Delft en andere gemeenten? Dat is op zich iets wat zich betrekkelijk autonoom ontwikkelt, maar je merkt in een aantal visies dat men daar niet alleen afhankelijk van wil zijn. Dan kan het immers zijn dat men wordt vergeten. Men wil daar ook een actieve bijdrage aan leveren. Sterker nog: misschien is die bijdrage ook nodig, want bijvoorbeeld in de Holland Rijnland-groep – dus in het gebied tussen Katwijk en Alphen – is recent met elkaar afgesproken dat het gebied van vliegveld Valkenburg er nadrukkelijk bij hoort om de ambitie van werkgelegenheid rondom de universiteit, de biosector en dergelijke tot ontwikkeling te brengen, maar ook in verband met de woonopgave die er voor de streek ligt. Ik zeg nadrukkelijk "de streek", omdat ook de provincie en het Rijk in de loop der tijden daarover forse opvattingen hebben gehuldigd. Dat is alles bij elkaar een zodanige opgave dat je voor de vraag komt te staan wat je doet met het gebied aan de buitenkant van

deze vijf gemeenten. Daar moet je wel een arrangement voor afspreken met Katwijk en andere gemeenten. Maar ja, voor hetzelfde geld zegt men: het feit dat wij het in onze eigen visies konden formuleren, vinden wij wel aantrekkelijk, evenals een divers woonmilieu. Oegstgeest wil het anders dan Voorschoten en Leiderdorp wil het weer anders dan Zoeterwoude enzovoorts. Dat is dus een vraag die opdoemt in die stukken.

Op de tweede vraag, specifiek voor Voorschoten, kan straks misschien worden gereageerd. Als ik het collegeprogramma goed heb gelezen – het college zit er nog en ik neem dus aan dat de raad daarmee akkoord is; ik zit ook in de politiek en ik mag nu en dan dus wel een beetje plagen, als dat van de voorzitter mag – wil Voorschoten zich wat meer op de regio Leiden oriënteren. Mevrouw Peters heeft echter al ellipsen laten zien: Voorschoten is her en der natuurlijk ook met andere delen van de grotere streek verbonden. Op zich is het helemaal niet zo verkeerd om je op twee gebieden te oriënteren, maar in de volgende fase, waarin je niet alleen een visie hebt maar waarin je ook een paar dingen samen wilt uitvoeren, kom je natuurlijk een keer voor een wezensvraag te staan. In theorie kun je het natuurlijk op allerlei fronten doen, maar ik denk dat we met elkaar toch een keer de vraag moeten beantwoorden waar de hoofdoriëntatie ligt. Dat wil niet zeggen dat je alles één richting uit duwt. Dat is ook niet de structuur van het gebied: dat geldt niet voor Zoeterwoude, niet voor Voorschoten en niet voor andere delen. Die vraag komt echter natuurlijk wel op tafel.

Voor het derde punt, de economische structuren, ga ik even terug naar de voorliggende stukken. In uw Voorschotense visie en ook in de visie van uw collega-gemeenten staat veel over het vinden van aansluiting bij innovatie en kenniseconomie. Ik formuleer dat maar even als "het moderne leven". Dat willen we in Nederland in zekere zin allemaal, maar we hebben wel te maken met de structuur van de werkgelegenheid en van de arbeidzame bevolking; en er zijn ook mensen zonder werk die ook werk zoeken. Niet alle mensen kunnen of willen met een universitaire opleiding te werk worden gesteld. Je merkt in de stukken dus een zekere zorg over de economische kracht, de concurrentiekracht, en over het feit dat je afhankelijk bent van een zeker uiteinde van de industriële periode die het gebied lange tijd heeft gehad. De kantoorfuncties nemen af en winkelen staat als fenomeen onder druk. Voor belangrijke delen van de bevolking leidt dit tot de vraag wat je hun te bieden hebt. Je kunt zeggen: als je het in deze streek niet kunt vinden, moet je maar op Schiphol of ergens anders je werk zien te vinden. Wij denken dat de vraag wel opkomt hoe je dit met elkaar ook voor langere tijd secureert. Dat hangt ook samen met de eerste vraag: welk type gemeente wil je zijn? Wil je met z'n vijven of ieder voor zich forensengemeenten zijn? Of wil je ook nog een iets andere uitstraling hebben? Natuurlijk liggen de universiteit en het ziekenhuis waar zij liggen. Die hebben voor de hele streek een belangrijke functie. Daar is iedereen ook tevreden over en iedereen wil daarvan uiteraard een deel van de voordelen plukken. Dat lijkt volgens al die visies doenbaar, maar ik herhaal het derde, voorlaatste punt: hoe bedien je niet zozeer de onderkant van de samenleving maar het deel dat meer is georiënteerd op logistiek, bouwen, industrie en voormalige kantoor- en winkelfuncties?

De laatste vraag gaat een beetje in de richting van de uitvoering. Mensen die al bij die visievorming betrokken zijn geweest, zeggen dat hier al heel vaak het een en ander is bedacht. Dat ligt ook wel voor, maar we zitten nu echt in een fase van uitvoering; dat hoor je op meer punten. Niet alles kan tegelijk en misschien hoeft ook niet alles, maar de dingen die wel moeten, moet je sowieso aanpakken. Ik noem een simpel voorbeeld dat in Holland Rijnland al met succes is uitgetoet. Er kwam een soort gezamenlijk investeringsfonds van de deelnemende gemeenten voor een aantal met naam en toenaam genoemde producten. Zo'n vorm zou je nader kunnen uitproberen. Je kunt het ook op een andere manier doen, maar bij de uitvoering gaat het dus ook over de vraag welke mensen, welke middelen en hier en daar ook welke plekken je daarvoor beschikbaar hebt. Voor jeugdzorg ligt dat uiteraard anders dan voor de vraag waar je een innovatiecentrum moet oprichten. Dat hoeven we vandaag niet in detail te bespreken; dat komt later wel. Volgens mij moet u zich hierop voorbereiden; dat bedoelt Esther ook met de term "mentaal contracteren". Er ligt wel veel druk op het project, er is wel visie en hier en daar liggen er nog wel wat discussiepunten, maar voor de situatie waarin we daar eenmaal uit zijn – of voor de helft – moet er nu echt concreet geadviseerd worden over de uitvoering en de manier waarop je dit ter uitvoering neemt. Anders blijven we een beetje in het luchtledige filosoferen. We zitten uiteindelijk ook op het plaatselijke grondvlak waar uw burgerij – ik woon hier al 40 jaar met veel plezier – met verlangen naar uitkijkt. We hebben recentelijk allemaal de discussie over de verbinding meegemaakt. Op zich was dat een goede vorm van het in gezamenlijkheid aanpakken van zaken. Mensen willen altijd meer, maar dit is nu in ieder geval in uitvoering. Het vluchtelingenvraagstuk is een ander voorbeeld. Er zullen dus meer zaken komen. Dan kun je zeggen: daar hebben we onze burgemeesters voor om dat voor ons op te lossen, maar zij moeten nu en dan toch met een collectezak langs en zij moeten u ook uitleggen dat zij ook tijd aan andere dingen besteden dan aan het voorzitten van de raad.

Ik ben echt een buitengewoon serieus persoon; anders zou ik deze klus niet in dank hebben aanvaard. Ik heb in de afgelopen jaren een aantal keren mogen deelnemen aan vergelijkbare projecten in de streek. Ik weet dus echt ook uit ervaring, ook opgedaan in de streek, dat het allemaal gemakkelijker gezegd dan gedaan is. Vandaar dat we in de beginfase van het project ook tegen elkaar moeten zeggen dat dit ook een soort beeld is van de werkzaamheden die nu in voorbereiding worden genomen. Die werkzaamheden zullen echt niet tot het laatste detail van uw werkzaamheden gaan. Dat is niet de opdracht, maar die voorliggende vragen zijn er wel.

Ik kom ook een beetje uit de bouwwereld en ik ben dus heel erg geneigd om naar woningen en zo te kijken. Het viel mij op dat in de omgevingsvisie die nu ambtelijk is voorbereid en die geleidelijk ook in procedures gaat komen bij raden, colleges en anderen, sprake is van een taakstelling voor het gebied van toch nog een aantal tienduizenden woningen. Dat hoeft niet allemaal vandaag, maar wel in de komende periode. Laten het er 15.000 zijn voor de vijf gemeenten in gezamenlijkheid. Aan die orde van grootte moet je waarschijnlijk wel denken. Dan doet zich echt de vraag voor of dat iets is wat je als gebied wilt of dat je zegt: dat is niet mijn probleem; wij zitten hier nu lekker met 200.000 à 210.000 mensen en het is nu wel

mooi geweest, misschien afgezien van een enkele baby die er nog bij komt. Dat is een heel gerechtvaardigde vraag, ook van de bevolking. Het is hier immers natuurlijk al best redelijk druk, maar wij moeten er met elkaar rekening mee houden dat van buiten, van hogere overheden of van anderen die wens komt: onze mensen willen wonen. Dat geldt niet alleen voor de mensen die hier nu al wonen, maar ook voor mensen die – ik noem maar iets – op Schiphol of in Delft werken en die graag hier wonen. Het woonklimaat is immers eigenlijk het centrale thema, naast her en der een paar goede kroegen die je met een boot hiervandaan kunt bereiken. Dat zie je elke keer terugkomen: het is hier aangenaam verblijven, zowel voor een kort verblijf als voor een lang verblijf. Hoe afhankelijk wil je dus zijn van het buitengebied en wat wil je in je eigen gebied aanbieden aan omwonenden buiten het gebied? Dat wilde ik ter inkleuring van deze procedure schetsen. Ik kan er uren over praten, maar dat was niet de bedoeling. Dat komt hopelijk nog een keer.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Ik denk dat we van u beiden voldoende stof hebben gekregen voor een discussie, opmerkingen en gesprekspunten. Het lijkt mij handig om het woord nu eerst te geven aan onze deelnemers aan de klankbordgroep voor observaties, reflecties en andersoortige opmerkingen. Daarbij kan het zowel om de inhoud als om het proces gaan.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik zal even verslag doen van wat we hebben gedaan. Dan kan de heer Bremmer alvast nadenken over hoe hij daar met een citaat een leuke draai kan geven.

De **voorzitter**: Die tijd heeft de heer Bremmer niet nodig; dat weten wij.

De heer **Van den Dool** (VVD): We zaten gisteren als klankbordgroep nog heel groen bij elkaar. Gelukkig hebben we dankzij de leiding van mevrouw Peters, steeds meer in gesprek rakend en denkend over wat de Leidse regio is en wat we daarmee zouden willen, een beetje richting aan de avond kunnen geven. Ik noem een aantal dingen die wij hebben besproken en die wij hebben meegegeven aan de organisatie. Een belangrijk punt is dat wij niet nóg een samenwerking willen, niet nóg een visie op alles wat wij al hebben. We hebben het plaatje met al die cirkels gezien; daar moet niet nóg een cirkel bij. We moeten niet zoeken naar dingen die we nog niet hebben afgedekt. We willen liever iets wat misschien overkoepe- lend is en wat ons verlicht in onze samenwerkende taken dan iets wat er nog bij komt. We hebben het gehad over de organisatie: liefst zo plat mogelijk, geen Holland Rijnland- situaties, maar plat met veel overleg, met name voor het bestuur. Deze organisatie heeft dus een klankbordgroep die op een aantal punten weerklank kan geven, bijvoorbeeld bij de vraag of de gekozen richting goed is. We hebben het ook gehad over de grenzen: houd je de gemeentegrenzen aan of neem je een andere vorm van de regio aan? We moeten onze ogen natuurlijk niet sluiten voor de gemeenten die eromheen liggen. Misschien moeten die niet meteen lid worden, maar zij zijn wel een stakeholder in de Leidse regio. We hebben het ook gehad over een aantal punten die zijn voortgekomen uit de eerdere raadsledenbijeenkomst. Daar is ook de vraag gesteld: van wat voor dingen zou het denkbaar zijn om daar binnen de Leidse regio over na te denken? We hebben er gisteravond drie genoemd: sport, duurzaam-

heid en afval. Ik zeg niet dat je dat moet doen, maar we hebben die punten genoemd, want zij zijn in die bijeenkomst met elkaar gedeeld. Ik kijk even naar de heer Bremmer voor de aanvulling.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik vind het fijn dat ik de gelegenheid heb om te sparren met het prominente gemengd dubbel Brinkman/Peters, dat het goed doet.

Om u niet teleur te stellen, voorzitter, heb ik twee citaten. Het eerste citaat is: elke dag kan ik iets leren en sommige dagen wat meer. Dit is een van die dagen. Hard en streng toegeproken worden is leerzaam". Dat is een citaat van de heer Brinkman zelf. Ik heb het van internet geplukt. Mijn tweede citaat is van mijn fractievoorzitter, vorige week bij de Algemene Beschouwingen: "In zelfstandigheid ligt onze kracht en in samenwerking ons geheim". "In zelfstandigheid ligt kracht" is een beroemde zin van professor Oud in zijn handboek Constitutioneel recht. Professor Oud is burgemeester van Rotterdam geweest, maar dat terzijde.

Wij zijn voorstander van een verbindend mandaat, maar niet van een bindend mandaat. Wij vinden het project zoals het is gepresenteerd, ambitieus, complex en bewerkelijk. Wij zouden het willen benaderen met een P&F-benadering: pragmatisch en realistisch, dus zoals dat ook door de heer Brinkman werd gezegd. Van de Leidse regio zou je met een term uit de Engelse krijgsgeschiedenis misschien kunnen zeggen dat het een fleet in being is, een vloot in wording. Dat zijn slagschepen die opgesteld zijn en die op het moment suprême samenkomen en doeltreffen. De vraag is welke gemeenten je daarbij rekent. Wij vinden het heel belangrijk om met een open blik te kijken. Wassenaar is hier niet genoemd, maar voor Voorshoten zijn Haaglanden en ook de Metropool Den Haag-Rotterdam natuurlijk van belang bij dit alles. Wat ons betreft, liggen de speerpunten voor de Leidse regio op sociaaleconomisch en technologisch gebied. Op economisch en technologisch gebied zie ik de meerwaarde; daar zie ik de fleet in being kansen geven.

Deze tijd vraagt inventiviteit, innovativiteit – dat hebben we gehoord in het verhaal en dat spreekt ons aan – en reciprociteit, die ons ook aanspreekt. De heer Van den Dool heeft het heel treffend verwoord: enerzijds wellicht meer Leidse regio, maar anderzijds dan ook minder lastige andere gremiacirkels. Als we aan de ene kant willen intensiveren, willen we aan de andere kant dus ook de-intensiveren. Wij willen met deze benadering ook geen bureaucratie optuigen; dat is niet wat wij willen. De klankbordgroep is een creatief secundant, dus vooral een sparringpartner, misschien een praatpaal of schietschijf, maar in ieder geval dus ook een creatief consultant.

Ik heb nog een vraag aan de voorzitter. Zit hieronder eigenlijk een soort gedachte van een spillover-effect, zoals bij de Europese integratie wel aan de orde was? Je gaat op bepaalde gebieden samenwerken en daarbij veronderstel je, niet uitgesproken maar onuitgesproken, een verder en dieper gaande samenwerking. Daarop krijg ik graag antwoord, want dat is in ieder geval voor een groot deel van de Voorschotense gemeenschap en ook voor mijn fractie een heel belangrijk punt.

Ik kan mij verder helemaal aansluiten bij de enthousiaste presentatie van Esther Peters. Daar hebben wij waardering voor. Haar woorden over de kracht van gezamenlijk optreden en verbindend optreden ga ik niet herhalen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik was gisteravond verhinderd. Ik kan dus niet terugkoppelen, maar ik ben natuurlijk altijd bereid om vanuit mijn eigen visie en vooral vanuit de visie van mijn fractie mijn licht te laten schijnen, zoals de heer Bremmer deels al heeft gedaan. De belangrijke vraag welke burens je meeneemt, werd al gesteld door de heer Brinkman en door de heer Bremmer. Dat is een heel wezenlijke vraag. Dat geldt voor ons natuurlijk inderdaad in de richting van het westen en het zuiden, maar ik kan mij voorstellen dat het voor Leiderdorp en Zoeterwoude juist geldt in de richting van het oosten en misschien ook van het noorden. Dat is dus een heel complexe materie, maar het is helder dat Voorschoten erg aan Wassenaar vastzit. Mijn fractie en volgens mij ook een meerderheid van de raad – ik zal niet pretenderen dat de hele raad dat ooit heeft besloten – heeft altijd ingezet op het idee dat je beter als Leidse regio dan als een serie individuele gemeenten kunt optrekken ten opzichte van de al genoemde Metropoolregio. Dat lijkt ons een heel verstandige insteek.

De heer Brinkman heeft het gehad over de economische structuur en over de vraag welke andere onderwerpen je wilt meenemen. Dit moet je volgens mij enigszins benaderen als een olifantenpad door te kijken wat er al gebeurt in de gemeenten: waar liggen de paden, waar gaan mensen van nature naartoe en wat gebeurt er? Daarop moet worden voortgebouwd. Dat er zaken gebeuren met de universiteit, het ziekenhuis en de kennissamenwerking, is evident, maar als je hogere ambities hebt en nieuwe dingen wilt, moet je daar logischerwijs op voortbouwen en moet je daar je kracht uit halen. De heer Van den Dool noemde het duurzaamheidsbeleid. Het lijkt mij heel logisch dat je dat goed samen kunt passen met kenniswerken, want er komt ook de nodige kennis bij kijken. Het is heel complex om zaken zoals bedrijvigheid maar ook het bieden van werkgelegenheid niet alleen in isolatie te benaderen maar om ervoor te zorgen dat dit zich ontwikkelt over de gehele breedte van sociaaleconomische klassen, opleidingsniveaus en mensen met verschillende interesses. Je moet niet het een of andere biologische vergistingsonderzoekslaboratorium krijgen waar twintig mensen heel gelukkig werken, dat leidend is in de wereld en waar we trots op zijn, maar waar verder niets omheen zit. Dat is waar je als regio naar kunt kijken en waar je die massa van meer gemeenten en het woonklimaat, dat inderdaad heel positief is, als troeven inzet. Omdat mensen hier graag wonen, kun je mensen hier als van nature naartoe trekken voor die economische activiteiten.

Om dit lange verhaal samen te vatten: volgens mij moet je hierbij echt het olifantenpad volgen en niet een grote ambitie neerzetten. Dat geldt zowel voor de concrete invulling van de samenwerking als voor de onderwerpen die je oppakt. Er moet worden gekeken naar wat er logisch past en vooral naar wat er leeft in de samenleving. Met zo'n visie wil je immers vooruitkijken en je wilt daarmee verder. Zoals we allemaal weten, verandert in de politiek de samenstelling van de raden regelmatig. Ik zou dus haast zeggen: als u het draagvlak van de

raden voor elkaar krijgt – dat is al best een taak; de bijeenkomst in Oegstgeest was daarvan een goed voorbeeld, want de meningen liepen daar nog wel flink uit elkaar – bent u eigenlijk nog steeds nergens. Het is veel belangrijker om daaronder te gaan zitten: als je draagvlak hebt vanuit de samenleving en het middenveld, volgen de raden vanzelf en heb je ook het draagvlak voor de langere termijn.

De **voorzitter**: Er zijn nu drie leden van de klankbordgroep en daarmee ook drie fracties aan het woord geweest. Ik kijk nu naar de andere fracties in de raad. Misschien lopen we iets uit de tijd, maar ik hoop dat u dat niet al te erg vindt. Dit onderwerp is belangrijk genoeg.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik ben erg blij met de terugkoppelingen door de leden van de klankbordgroep, de heren Middelburg, Van den Dool en Bremmer. Zij namen ook een beetje mijn ongemakkelijke gevoel weg dat ik tijdens de presentaties kreeg. Ik zal proberen te duiden waar dat 'm in zit. Ik vind het olifantenpad een mooie beeldspraak. Grofweg de helft van onze kinderen gaat in Wassenaar naar school; de andere helft in Leiden. Ook bij de ziekenhuizen, Antoniushove en Leiden, en de werkgelegenheid, Den Haag en Leiden, is het ongeveer gelijk verdeeld. Mevrouw Peters zei dat we grenzeloos moeten denken, maar dit is uitermate begrensd, namelijk tot vijf gemeenten. Waarom deze vijf gemeenten, terwijl we die mooie kluwen zien waar we in zitten? De heer Brinkman zei dat hij ons coalitieprogramma heeft gelezen, maar hoezeer ik de heer Brinkman ook respecteer, waardeer en bewonder, ik moet hem op dit punt toch terechtwijzen: in ons coalitieprogramma staat niet dat wij ons gaan richten op de Leidse regio, maar dat wij zoeken naar de verbinding tussen de Leidse regio en Den Haag en Rotterdam. Dat is toch een heel ander accent.

Dat brengt mij tot de kern van mijn bewondering en verwondering. We hebben presentaties gezien en gehoord over wat er gaat gebeuren en hoe dat gaat gebeuren. Op het punt van de belangrijkste vraag – waarom? – heb ik echter iets gemist. We weten niet waarom we dit doen en waarom met deze vijf gemeenten. Waarom niet grenzeloos, omdat we al in allerlei andere regio's zitten? Waarom moeten we ons focussen op deze vijf gemeenten? Als je met een passer een cirkel rond Voorschoten trekt, zie je dat we net zo snel in Leidschendam zijn als in Leiden en net zo snel in Den Haag als in Leiderdorp. Dan vraag ik mij af: waarom deze oriëntatie in één richting? Uiteraard is dit interessant. In het coalitieprogramma hebben we niet voor niets gezegd dat we willen samenwerken waar dat mogelijk en verstandig is, maar we willen ons niet aan één richting binden. Als iemand mij kan helpen aan het antwoord op de vraag waarom we dit doen, zou ik al een stuk vooruit kunnen.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik bewonder de heer Bremmer altijd om zijn citaten. Ik heb een aardig citaat over praten opgezocht; dat is makkelijk als je zo'n ding voor je hebt. "Eigenlijk praten we alleen tegen onszelf, maar soms praten we luid genoeg zodat anderen ons kunnen horen." Vanavond hebben we de mazzel dat we een stuk techniek hebben en dat we met elkaar de afspraak hebben gemaakt dat we niets zeggen als iemand anders praat. Ik vind dit dus een zeer waardevolle zin.

Ik heb een paar vragen en opmerkingen. In het gebied dat wij hebben gekozen, zijn kleinere gemeenten en grotere gemeenten. Ik denk dat het belangrijk is om in de toekomstvisie ten eerste de zelfstandigheid van alle participerende gemeenten aan te geven. Ik spreek niet voor de andere vier gemeenten, maar in ieder geval over de opvatting van D66 en Voorschoten. Ik denk ook dat het belangrijk is om de kenmerken en voordelen van de kleine gemeenten te benadrukken.

Een van de dingen die uit zo'n toekomstverkenning naar voren zou kunnen komen, is: op welke specifieke gebieden kun je elkaar versterken? Voorschoten heeft veel expats. Misschien zijn er in de regio nog meer gemeenten waarvoor dat geldt. Misschien zijn er op dat punt op een bepaalde manier voordelen te halen. Die kan ik op dit moment niet noemen, maar ik vind het interessant als dit wordt uitgezocht.

Ik heb twee zeer concrete vragen. Een van de problemen waar Voorschoten heel concreet mee zit, is de ontsluiting naar het Lammenschansplein. U weet dat er een RijnlandRoute wordt aangelegd. Aan het eind van de RijnlandRoute wordt er ook nog iets gedaan aan het Lammenschansplein, maar de gemiddelde Voorschotenaar die Voorschoten 's ochtends of 's middags even wil ontsnappen, doet over de eerste twee kilometer ongeveer twintig minuten. Wij zouden het heel handig vinden als we aan die eerste twee kilometer veel minder tijd hoeven te besteden. Daarover heeft de raad vorig jaar unaniem een motie aangenomen. Als dat aandacht kan krijgen, vinden wij dat dus uitstekend.

Er zijn ook veel maatschappelijke groeperingen in de regio. De concrete vraag is: gaat u die in een bepaalde vorm benaderen en wat gaat u met die suggesties en die inbreng doen?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Zowel de heer Brinkman als mevrouw Peters en de collega-raadsleden die mij vooraf zijn gegaan, hebben zeer wijze en goede dingen gezegd. Ik zal die niet herhalen. Ik benadruk alleen dat duurzaamheid uiteraard ook bij GroenLinks een belangrijk aandachtspunt is. Een ander belangrijk aandachtspunt is onze natuurlijke omgeving. Dit is een heel fijn woongebied met prachtige polders, duinen en noem maar op. Dat zijn plekken waar mensen in Voorschoten en andere gemeenten uitstekend rust kunnen zoeken; dat geldt ook voor toeristen. Aandacht voor onze groene leefomgeving vinden wij dus heel belangrijk, niet alleen om die groene leefomgeving te behouden, maar ook om die te versterken. Dat zouden wij dus graag mee willen geven.

Daarmee samenhangend heeft ook deze regio te kampen met zaken zoals versnelde bodemdaling, hevige regenval en misschien zoetwaterproblematiek. Ook deze fysieke omstandigheden moeten natuurlijk worden betrokken bij de visie: hoe gaan we dit gezamenlijk aanpakken? Daar ligt ook een kans voor samenwerking. Ook dat willen wij meegeven.

Ook de sociale samenhang is belangrijk. De opvang van vluchtelingen is al genoemd. Op dat punt zien we een heel goede samenwerking in de regio. Dat laat zien dat dat kan en dat er

mogelijkheden zijn. Ook in die richting zoeken wij meerwaarde voor de samenwerking. Ik wil het hierbij laten, want er is al veel gezegd.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is al heel veel gezegd. Ik wil niet in herhaling vervallen door een hele lijst te noemen van alles waarnaar gekeken moet worden. Daar is al heel veel over gezegd. Ik wil nog wel een waarschuwing meegeven. Samenwerking is goed en belangrijk. Heel veel zaken die vanavond aan de orde zijn gekomen, kunnen ook eigenlijk niet zonder samenwerking uitgevoerd worden, maar de heer Brinkman verwees in zijn betoog naar een samenwerking die wij eerder hebben gehad, namelijk Holland Rijnland, en de manier waarop daar met een gezamenlijk investeringsfonds een aantal projecten werden aangewezen. Hij noemde dat als een goed voorbeeld. In de raad van Voorschoten geldt dit als een uitermate slecht voorbeeld; dat wil ik de heer Brinkman echt meegeven. Daar werd immers met geld van Voorschoten een heel grote lobby opgezet voor een project dat wij helemaal niet wilden, namelijk de RijnlandRoute. Als het die kant opgaat met deze samenwerking, kan ik nu alvast zeggen dat wij daar niet heel vrolijk van worden. Het is vanzelfsprekend dat, als je een gezamenlijk traject in gaat, de neuzen één kant op moeten staan. Dat lijken mij zeer wijze woorden. Tegelijkertijd moet je niet van tevoren zeer grote verwachtingen hebben over vergaande samenwerkingsverbanden, want de recente ervaringen hebben Voorschoten juist een beetje de andere kant opgestuurd. Het lijkt mij verstandig om dat in het achterhoofd te houden.

De **voorzitter**: We hebben een vrij compleet rondje door de raad gemaakt. Ik laat de regie over de beantwoording over aan de heer Brinkman en mevrouw Peters.

De heer **Brinkman**: Voorzitter. Bij mij is als zoon en kleinzoon van een dorpsburgemeester het verschil tussen kleinere en grotere gemeenten met de paplepel ingegoten. In mijn studietijd in Den Haag heb ik veel van dit type projecten mogen meemaken. Ik ben dus wel zo verstandig om op de vraag van de heer Bremmer en anderen over zelfstandigheid het volgende te antwoorden. Ik heb in mijn inleiding het woord "herindeling" bewust helemaal niet genoemd, want ik wist dat ik dan al voor de koffie weer naar buiten zou worden gestuurd. De reden waarom ik andere vormen van samenwerking heb genoemd – die zijn er in allerlei gradaties en soorten en in allerlei gebieden – is dat het al moeilijk genoeg is om dat niet alleen in een visie en een programma neer te leggen maar ook tot uitvoering te brengen; dat merk ik hier en daar ook als ik goed luister. Alle voorbeelden zijn bekend, of ik nu het voorbeeld neem van de verbinding bij de Lammenschansbrug of het voorbeeld van de kwestie van de RijnlandRoute, waarover ik in een vorige rol al eens bij uw voorgangers langs ben geweest. We kunnen met elkaar ook allerlei voorbeelden verzinnen in het sociale domein, waarvan in de voorliggende stukken staat dat dat nog – als dat een Nederlands woord is – "onderontgonnen" terrein is, bijvoorbeeld: laten de vijf gemeenten daarvan ieder hun deel nemen en dat niet allemaal naar de centrale gemeente sturen, want dat hoor je nu en dan ook weleens. Ik wil die discussie vanavond niet met u aangaan. Ik heb het voorbeeld van zo'n investeringsfonds genoemd – u mag ook een ander voorbeeld noemen – om aan te geven dat een volgende fase en soort van samenwerken volgens mij iets zal inhouden van in geza-

menlijkheid tijd, geld, energie en opvattingen delen, als het kan in algemene overeenstemming – maar dat komt in de politiek niet zo vaak voor – maar in ieder geval in een ruime mate van overeenstemming, zodat de bevolking zegt: nu we er met elkaar over hebben nagedacht en het resultaat zien, zien we wel dat het wat beter wordt.

Dit geldt ook voor de opmerkingen in de zin van: haal niet alles overhoop. Tegelijkertijd verwijs ik – niet plagerig maar feitelijk – naar de optelsom van tien centrale punten uit het een paar maanden geleden gepresenteerde verhaal van Holland Rijnland. Daarin zitten elementen van water, bodem, energie en ook pogingen om nog iets te verzinnen in de vergroening, waar ook de middengroep en de onderkant iets aan hebben. Dat heeft dus niet alleen te maken met bioscience, maar ook met het alledaagse. Ik noem een voorbeeld dat simpel is uit te spreken maar dat enorm veel werkgelegenheid en ook heel veel gepuzzel met zich meebrengt. Zowel aan de westkant van het gebied als aan de oostkant van het gebied is samen met het Rijnmondgebied al heel veel denkwerk verricht over gasrotondes, nieuwe energienetten en energiegebruik. Op dat punt is er letterlijk en figuurlijk een verbinding tussen het zuidelijk deel van de Randstad en dit gebied. Daar kunnen we uren over praten, maar dat is niet mijn bedoeling. Ik noem dit als voorbeeld. Er zijn heel veel voorbeelden te noemen die de politieke breedte kunnen bedienen, omdat zij allemaal voor dit gebied van groot maatschappelijk belang zijn. Zij vragen echter een vorm van operationalisering, samenwerking en gezamenlijke financiering waarbij je prioriteiten moet stellen maar waar je wel gezamenlijk voor moet willen gaan. Anders heeft het geen zin om weer eens op te schrijven wat er goed zou zijn voor het gebied. Hier zijn op zich ook wel antwoorden op gegeven en die zullen we ook meenemen, maar het is onlosmakelijk met die toekomstvisie verbonden dat u niet alleen uw plaats bepaalt in de zin van "iets meer in de richting van het zuiden of iets meer in de richting van het noorden" – of misschien allebei – maar dat dit ook hoort te leiden tot een aantal verdergaande vormen van samenwerking.

U hebt mij het woord "efficiency" niet horen noemen. Dat kan altijd, maar dat hoeft niet perse, want het kan zijn dat u voor een heel grote investeringsopgave komt te staan omdat u het nog aantrekkelijker wilt maken. In de teksten staat dat het gaat om plezierige woongemeenten met een gevarieerd woonklimaat, met aan de westkant en de oostkant mooie buitengebieden. Ja, maar die moeten niet alleen onderhouden worden, maar ook toegankelijk worden gemaakt en niet overgebruikt worden. Daarbij ligt natuurlijk ook die vraag van die buitengemeenten op tafel: wat doen jullie er dan aan om het toegankelijk en bruikbaar te houden en dergelijke?

Ik begrijp de vraag waar de natuurlijke olifantenpaden liggen, dus heel goed; die zullen heus niet allemaal naar de kroegen rondom de Breestraat lopen, want u schrijft ook dat u het hier in Voorschoten gezelliger wilt maken. Daar kunnen we het dan nog wel over eens worden, want Nederland schijnt nog steeds niet genoeg kroegen te hebben. Van nature trekken echter natuurlijk ook veel mensen met sociale problemen naar de centrale stad. Dat is niet alleen in Leiden zo; dat is overal zo. Wilt u daarin samenwerken en worden we het daarover met elkaar eens en ook over de locaties en het daarbij betrokken geld? Ik wil dus de opmer-

king bij u terugleggen dat het heel goed denkbaar is om van geval tot geval binnen dat gebied van die vijf gemeenten en daarbuiten ad hoc samenwerkingsvormen te zoeken, maar dat u op enig moment uw burgers natuurlijk ook moet uitleggen dat u nu eens in de ene richting gaat en dan weer in de andere richting. Dat is uit te leggen, maar daar kan ook spanning in komen; dat weet ik niet. Ik ga hier nu niet een theoretisch betoog over houden, maar als je op het gebied van technologie en economie met de ene kant samenwerkt en op het gebied van duurzaamheid met de andere kant, komt natuurlijk op enig moment in deze raadzaal de vraag op wat er vóór gaat. Dat is in zekere zin nu ook al zo, maar Holland Rijnland, waaraan u in ieder geval tot op heden actief hebt deelgenomen, heeft nu een hele serie investeringsvoorstellen op tafel gelegd, ook op het gebied van de economische ontwikkeling en zeker niet alleen over de kenniseconomie maar ook over de segmenten industrie, logistiek, landbouw en duurzaamheid. Die voorstellen roepen investeringsvragen op. Holland Rijnland heeft een hele lijst gepresenteerd van investeringsvoorstellen. Ik ga die voorstellen nu niet een-op-een voorleggen, maar die vragen komen allemaal op.

Ik leg dus toch nog een keer de vraag voor of u met elkaar een gemeente wilt bestieren die zegt: het bevalt ons eigenlijk wel wat we hier nu ongeveer hebben, met die verschillende gerichtheden, en we willen hier en daar best nog wat geld bij leggen, maar dat bepalen wij. Dan kunnen anderen natuurlijk toch een keer zeggen: dat is allemaal leuk en aardig, maar zo selectief winkelen – dat zijn mijn woorden, hoor – bevalt ons niet echt. Die vraag hoeft vanavond niet beantwoord te worden, maar die zal volgens mij een keer op tafel komen. Vandaar dat we dat in deze fase maar liever van tevoren zeggen dan dat u later zegt: wat doen we nou?

Afsluitend wil ik een voorbeeld geven ten aanzien van de opmerking dat er rekening moet worden gehouden met wat er in samenleving leeft – dat is een verstandige opmerking – en dat er ook moet worden gekeken naar dingen zoals sport, duurzaamheid en afval; zo zijn er nog wel meer voorbeelden genoemd. Dat zijn op zich wel punten die wij noteren, maar we moeten er natuurlijk rekening mee houden dat de bevolking voor een deel fluïde is. Dat is een raar woord, maar de vergrijzende mensen en studenten zijn twee voorbeelden van bevolkingsgroepen waarvoor je moet zorgen. Natuurlijk leveren zij in allerlei opzichten een nuttige bijdrage, maar je moet voor hen bepaalde investeringen doen; dat is helder. Dat heeft niets met sport en duurzaamheid te maken, maar dat zijn opgaven die boven het gebied hangen, kijkend naar de demografische cijfers. Ik heb het risico van forensisme en van te veel uitgaande pendel genoemd. Die vergrijzing en het studieuze komt daar nog bovenop. Die vraag ligt ook voor bij de vijf gemeenten: willen we dat er allemaal bij hebben en willen we bovendien groeien en het nog aantrekkelijker maken? Dan staat u voor een enorme investeringsopgave en ook een huisvestingsopgave. Dat zweeft al wel een tijdje. Nu staat in die visie van Holland Rijnland – die leg ik u toch nog maar even als laatste document voor – dat men dit voor een deel in het eigen gebied oplost maar voor een belangrijk deel ook in Valkenburg. Dan moet u dat nu wel secureren met Katwijk, want anders hebt u een aanvullend probleem. De universiteit wil graag verder groeien, inclusief onderzoek. Daar kan iedereen uitstekend in komen werken, maar de rector vraagt dan wel: mag ik dan nog wat gebied

hebben voor mijn medewerkers, mijn laboratoria en mijn studenten? Dat is nog niet allemaal in die berekeningen opgenomen. Ik zit hier niet te problematiseren, maar ik leg wel de vraag voor hoeveel daarvan u wilt hebben. Dat geldt niet alleen voor u, want ik zeg hetzelfde in Zoeterwoude, Leiderdorp en de andere gemeenten. Dan komt dus die financiële vraag op tafel hoe je dat financiert, niet technisch, maar gewoon budgettair. Ik denk dat je dat in gezamenlijkheid zult moeten proberen, althans voor zover het gezamenlijke dingen zijn. Er ligt heel wat gezamenlijks voor de poort. Het is dus echt niet zo dat het olifantenpad van hier naar de stad, naar de zee of naar het Groene Hart gaat. Het gaat voor een deel ook vanuit het centrumgebied deze kant op.

Ik mag hopen dat we nog een keer terug mogen komen. Dan zullen we volgens mij nog wat gedetailleerder hierover kunnen spreken.

De **voorzitter**: Er zijn heel veel punten aangekaart. Het is natuurlijk volstrekt onmogelijk om die allemaal systematisch langs te lopen. Het gaat om de essentie, om het mentaal contracteren en om het vinden van elkaar op de belangrijkste doelstellingen. Mevrouw Peters, hebt u nog behoefte aan een reactie?

Mevrouw **Peters**: Voorzitter. Ik deed inderdaad een beroep op grenzeloos denken en er werd terecht voor gewaarschuwd dat er dan voor moet worden gezorgd dat de grenzen om dit gebied heen niet verharden. Dat uitgangspunt en juist ook die blik van buiten staan bij ons sterk op het netvlies, ook in de aanpak. In de analysefase praten we al met belangrijke stakeholders van buiten, maar ook in de rest van het traject. We bekijken dus wel degelijk waar de kracht van dit gebied zit: waarin zijn jullie samen echt meer dan ieder afzonderlijk en hoe verhoudt dat zich tot de wereld om jullie heen? In die zin gaan wij nu niet blind alleen naar deze vijf gemeenten kijken, maar in de stuurgroep is wel heel duidelijk gezegd dat deze vijf gemeenten de startpositie zijn. Wij zien daar heel veel vanzelfsprekendheid in, want het functioneert als één gebied. Zo willen we er ook naar kijken en zo willen we de samenleving ook raadplegen. Het kan best zijn dat je gaande dit proces tot de conclusie komt dat het misschien ook heel slim zou zijn om uit te gaan van zes of zeven gemeenten. In de analyses die we maken en in het veld dat we gaan raadplegen, richten we ons nu echter primair op deze vijf gemeenten.

We zitten natuurlijk in een raadzaalsetting en dan zegt van elke partij iemand iets. Jullie hebben zeven partijen en inmiddels is de tijd om. Ik zit nog een beetje met het mentaal contracteren. Ik weet wel dat het een illusie is om te denken dat jullie hier nu helemaal stralend en jubelend zouden zitten en zouden denken: nou, dat wordt me toch een fantastische toekomstvisie! Ik bespeur in een bepaalde mate zeker een wens en bereidheid om samen te werken, ieder natuurlijk met eigen kanttekeningen. Wat we in dit traject wel nodig hebben, is dat dit traject in wordt gegaan met een zekere energie en met een zekere ambitie om hier werkelijk beter van te worden, niet alleen omdat je daar voor een klein stukje zelf beter van wordt, maar omdat je er echt van overtuigd bent dat je gezamenlijk sterker staat voor de opgaven die op jullie afkomen. Dat wilde ik nog even delen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een contract is over het algemeen het einde van een proces en niet het begin, maar je moet wel gezamenlijk de wens hebben om tot een contract te komen. Ik denk dat dat het punt is van mentaal contracteren. Er zijn heel veel items en onderwerpen aan de orde geweest. Ik ga ervan uit dat u heel veel punten goed hebt genoteerd, dat u daar goede nota van neemt en dat u die meeneemt in het verdere proces. We hebben in het verdere proces nog heel veel momenten voor contacten. Ik vind het op zich een heel positief element in dit proces dat het zeer interactief is. Dat betekent dat je ook draagvlak kunt behouden. Dat lijkt mij heel belangrijk.

Als we nog een volwaardige tweede termijn zouden houden, zou het nog veel later worden. Ik kan mij hoogstens voorstellen dat een enkeling een ongelofelijk prangende vraag heeft en denkt: als die vraag niet wordt beantwoord, gaan we een slechte nacht tegemoet. Zijn er nog heel dringende punten? Of zegt u dat we een goede discussie hebben gehad en dat we elkaar op een ander moment weer zien? Mevrouw Okma heeft nog een vraag. Die moet dus wel heel prangend zijn.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik blijf een beetje haken bij de opmerking van mevrouw Peters dat zij hier heel veel energie voelt. Ik voel eigenlijk meer een zeer afwachtende houding in de zin van: wat gaat dit brengen? Ik hoop dus dat zij in dit proces geen dingen gaat invullen, maar een open mind houdt. Misschien zijn er ook gemeenten die eigenlijk niet zoveel in die toekomst willen delen.

Mevrouw **Peters**: Ik denk niet dat ik heb gezegd dat ik hier zoveel energie voelde. Ik heb gezegd dat dat idealiter, als je dit inderdaad met z'n vijven wilt doen, wel van belang is. De reden waarom wij hier langskomen, is juist dat we ook dit soort signalen willen horen en serieus nemen. Als blijkt dat het niet zo is, hebben we op dat punt immers echt wel iets te doen met elkaar. Het is dus niet zo dat we dat niet zien of niet willen horen. Als je dit echt vleugels wilt geven, helpt het natuurlijk als je daar allemaal met dezelfde energie in zit. Als dat op onderdelen niet zo is, moet je dat echter gewoon met elkaar durven uit te spreken. Als je dat nu niet doet, komt dat later in het traject heel hard weer terug.

De **voorzitter**: Een heel belangrijk element van de aanpak is dat we nadrukkelijk van buiten naar binnen willen nadenken. We moeten ervoor zorgen dat we niet alleen in een politiek-bestuurlijke setting een discussie voeren en dan vragen of we al dan niet positief zijn. We moeten ons realiseren dat we als bestuur ook functioneren voor een samenleving en dat die samenleving ons vragen stelt en, zoals de heer Brinkman zei, resultaten verlangt. Wij zijn er in ieder geval aan gehouden om te bekijken wat de maatschappelijke vragen zijn op weg naar 2025–2027 en hoe we als bestuur dienstbaar en faciliterend kunnen zijn om aan die vragen vanuit de samenleving tegemoet te komen. Die dimensie komt er dus ook bij. Ik zie dat er nog behoefte is aan enkele korte vragen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Aansluitend op het van buiten naar binnen kijken en het dienstbaar zijn aan de samenleving, wil ik toch nog iets meegeven. De heer Brinkman zei dat op een gegeven moment misschien de vraag vanuit de regio opkomt welke kant we op willen kijken. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat heel anders zie. Ik denk dat de relevante vraag, niet aan Voorschoten maar aan de hele Leidse regio, aan die vijf gemeenten – of meer, als je er een paar extra bij doet – is hoe wij het als regio denken te gaan redden zonder de Metropoolregio en hoe wij ons als Leidse regio tot die Metropoolregio moeten verhouden om succesvol te worden en onze ambities te verwezenlijken. Ik bedoel niet zozeer dat de Voorscho-tenaar ertussen in zit. Ik bedoel dat de hele regio daar volgens mij heel erg aan verbonden is. Ik zie dus een heel grote rol voor de invulling daarvan in de toekomstvisie.

De **voorzitter**: Na de heer Zoetemelk geef ik de heer Brinkman nog één keer het woord.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik was afgelopen maandag bij de Dag van de Gemeente, van de provincie. Daar zei iemand van de gemeente Leiden: "Wij kunnen het niet alleen". Het was dus niet meer: "Jullie kunnen het niet alleen", maar "Wij kunnen het niet alleen". Dat gaf mij veel vertrouwen in dit proces. Dat ging over de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Leiden, die daarvoor de buurgemeenten hard nodig heeft. Ik denk dat dat het uitgangspunt is waaraan wij moeten denken: we kunnen het niet meer alleen en we moeten het met elkaar doen.

De heer **Brinkman**: Ik noteer dit graag. We zullen zowel met de maatschappelijke instellingen en heel nadrukkelijk met het hele buitengebied nagaan waar de pendelbewegingen liggen, waar de toekomst ligt en waar grotere werkgelegenheidsmogelijkheden liggen. Dat zullen we absoluut meenemen.

De **voorzitter**: Eigenlijk is het standpunt van de raad over regionale samenwerking dat wij ons sterk verbonden voelen met de Leidse regio. Vanuit de Leidse regio zien we ook steeds meer lijnen lopen naar Delft, Rotterdam en Den Haag. We hebben ook een sterke lijn naar Haaglanden en ook naar de Metropool. De zuidvleugel van de Randstad is dus een belangrijke biotoop voor Voorschoten. Maar nogmaals: samenwerking is flexibel. Er zijn heel veel maatschappelijke verbanden. Daar moet je rekening mee houden. Op een gegeven moment moet je natuurlijk een zwaartepunt zoeken, maar je moet natuurlijk wel breed verkennen wat de relevante samenhangen zijn.

Ik wil u beiden zeer danken voor deze zeer open en nuttige gedachtewisseling. U zei zelf al dat dit niet de laatste keer zal zijn. Wij verheugen ons nu al op de volgende keer. De volgende fase is ook wat meer getrechterd. Dan kunnen we misschien gerichter over bepaalde zaken praten. Dank voor uw komst. Het was uw eerste bijeenkomst met een gemeenteraad. Ik hoop dat het voor u ook een beetje een opwarmertje was. Ik wens u nog vier genoeglijke andere avonden toe. We zullen elkaar weer zien.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik moet mededelen dat de heer In 't Veen de vergadering heeft verlaten. Hij voelde zich niet helemaal lekker.

3. Vaststellen raadsnotulen van 1 oktober 2015

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

De **voorzitter**: Wethouder Nieuwenhuizen heeft behoefte om een opmerking te maken.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Ik heb een korte opmerking naar aanleiding van informatiebrief 076 over de beëindiging van het huurcontract van Ambachtspad 24. Ik ben vanmorgen door ambtenaren geïnformeerd dat de opzegging van het huurcontract per 1 december niet goed lijkt te zijn gegaan. Dat wordt nu verder uitgezocht. Het college zal de raad hier zo spoedig mogelijk verder over informeren, maar dit doet niets af aan het feit dat we de functie van de wegwijzer per 1 december overhevelen naar het loket in het gemeentehuis, het Informatiepunt Welzijn, Werk en Zorg. In het kader van de actieve informatieplicht vond ik het echter wel nodig om de raad hierover te informeren.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de raad deze mededeling voor kennisgeving aanneemt. Ik kan mij voorstellen dat er later een moment in de commissie Mens en Samenleving komt om hier verder op in te gaan, wanneer de wethouder ook meer weet over de gang van zaken. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

5. Vragenuurtje

Hiervan wordt geen gebruikgemaakt.

6. HAMERSTUKKEN

6.1. Procesbeschrijving bestemmingsplannen (raadsregistratienummer 4753).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.2. 7e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland (raadsregistratienummer 4780).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.3. Normenkader 2015 (raadsregistratienummer 4775).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

7. Bedrijveninvesteringszone Dobbewijk (raadsregistratienummer 4791).

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks vindt het op zich een goede zaak dat de ondernemers op het bedrijventerrein Dobbewijk gaan samenwerken op het gebied van parkmanagement. Het gaat om activiteiten en voorzieningen die uitgaan boven datgene waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Volgens onze waarneming gaat het dus niet om privatisering van publieke taken. Daarom hebben wij geen bezwaar tegen de BIZ-regeling an sich. In de commissievergadering van 29 oktober hebben we wel enkele zorgen geuit. We hebben erop gewezen dat duurzaamheidsdoelstellingen, zoals duurzaam groenbeheer en duurzame energie, in het raadsvoorstel werden genoemd als beoogde effecten, maar niet terug te vinden waren in de uitvoeringsovereenkomst of het activiteitenplan. We hebben in de commissie van de wethouder de toezegging gekregen dat zij hiervoor in het overleg met de vereniging van ondernemers aandacht zou vragen. Daarvoor danken wij haar.

Een tweede belangrijke zorg betrof het overleg met de bewoners van de Dobbewijk. Vanwege het speciale karakter van de wijk – het bedrijventerrein grenst aan een woonwijk – hechten we er zeer aan dat in het kader van deze BIZ-regeling zonder goed overleg met de bewonersvereniging geen besluiten worden genomen over het beheer van het bedrijventerrein die van invloed kunnen zijn op de leefomgeving en de waardering daarvan door de bewoners. Ik heb in dat verband de plaatsing van camera's genoemd. Voor automobilisten is er slechts één ingang naar de Dobbewijk, waarvan ook bewoners gebruikmaken. Als daar camera's geplaatst zouden worden, kan dat dus gevolgen hebben voor de privacy van de bewoners. We vinden het daarom van groot belang dat dit soort beslissingen alleen wordt genomen in overeenstemming met de bewonersvereniging. We vragen de wethouder of zij ons kan verzekeren dat hierover wordt overlegd met de bewonersvereniging.

Zoals ik in de commissie al heb gezegd, gaat het bij dat overleg dus niet alleen om informatie-uitwisseling, maar wel degelijk ook om afstemmingsoverleg. Wat dat betreft, zijn wij niet erg gelukkig met de formulering die nu aan het activiteitenplan is toegevoegd onder het kopje "Organisatiestructuur". Die formulering suggereert namelijk dat het doel van het overleg beperkt is tot informatieoverdracht. Dat punt is ook genoemd in de brief van de bewonersvereniging Recht door Recht, die ons gisteren is toegezonden. Hierop krijgen wij graag een reactie van de wethouder.

Een ander punt betreft het parkeren. Er is sprake van een parkeerprobleem op de Dobbelaan. Er zijn daar veel meer woningen dan parkeerplaatsen. Ook de Papelaan-West is vol. Als gevolg daarvan is er op dit moment een overloop naar het bedrijventerrein. Wij vragen ons af of de bewoners erop kunnen rekenen dat de mogelijkheid om op het bedrijventerrein te parkeren, in de toekomst blijft bestaan, bijvoorbeeld als daar beveiligingsmaatregelen worden

getroffen. Ook bij deze zaak heeft de gemeente volgens ons een verantwoordelijkheid ten opzichte van de bewoners.

Tot slot willen wij de wethouder vragen om toe te zeggen dat het college er goed op zal toezien dat alles wat op het bedrijventerrein gebeurt, binnen de grenzen van het bestemmingsplan blijft en dat de gemeente zich daarbij goed rekenschap geeft van de afspraken die in de aanloop naar de structuurvisie en het bestemmingsplan met de bewoners zijn gemaakt.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Zoals bekend is de fractie van ONS Voorschoten een voorstander van het initiatief van de ondernemers in de Dobbewijk om daar een bedrijveninvesteringszone te initiëren. Daarmee nemen zij zelf taken ter hand die anders zouden blijven liggen. Wij hebben daarbij slechts één kanttekening. Het typische van de Dobbewijk is dat inwoners en bedrijven daar door elkaar heen gevestigd zijn. Door de constructie van de bedrijveninvesteringszone bestaat het risico dat de inwoners minder gehoord worden in hun belangen dan zoals je dat normaliter, op een geïsoleerd bedrijventerrein, zou willen regelen. Wij zouden dus graag van de wethouder willen horen hoe de belangen van de inwoners geborgd kunnen worden. Ik zal niet alle voorbeelden noemen waarover de inwoners zich zorgen maken, want ik denk dat die hier genoeglijk bekend zijn.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In de bedrijveninvesteringszone regelen we dat bedrijven op het Dobbewijkterrein wat extra betalen aan WOZ-belasting en dat dat geld wordt ingezet om het bedrijventerrein naar hun eigen inzicht beter in te richten bovenop de manier waarop de gemeente dat zou doen. Dat klinkt heel aardig, maar daar zit een zeer essentieel probleem achter. Als wij hiermee instemmen, stellen wij een heel specifieke groep – de ondernemers van de Dobbewijk – in staat om extra belasting te betalen en geven wij hun de mogelijkheid om zelf vooraf te bepalen waar dat extra belastinggeld naartoe gaat. Als je daarmee begint, is de beer al heel snel los, want dan staan hier straks ook allemaal inwoners van bepaalde wijken voor de deur met de boodschap dat zij best iets meer willen betalen, maar dat zij dan wel zelf willen beslissen waar dat geld naartoe gaat. Volgens de SP is het principe van belastingheffing juist dat de gemeenteraad ervoor is aangesteld om te bepalen waar dat geld naartoe gaat. Dat principe wordt hier losgelaten. Die richting wil de SP niet op en daarom zal de SP niet met dit voorstel instemmen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. In de commissie heeft de heer Overbosch het college heel nadrukkelijk en herhaaldelijk gevraagd om in gesprek te gaan met de ondernemers om iets meer te doen voor de inwoners. De heer Von der Assen noemde al een aantal punten: de ondernemers moeten er bij de BIZ op letten dat de Dobbewijk niet alleen een bedrijventerrein is maar een bedrijventerrein middenin een woonwijk. Wij hebben in het stuk gezien dat de wethouder haar belofte gestand heeft gedaan en dat enkele wijzigingen zijn aangebracht. Zoals de heer Von der Assen en ook de bewoners in hun brief hebben aangegeven, zijn die aanpassingen misschien wat aan de zwakke kant: het gaat vooral om informeren. Ik denk dat de inwoners terecht niet alleen geïnformeerd willen worden, maar ook hun stem willen laten horen. Het is belangrijk dat de gemeente hier sterk op blijft letten en de regie blijft voeren.

Ik heb alle vertrouwen in de intenties van de ondernemers en in de mondigheid van de inwoners om van zich te laten horen als het hun niet bevalt, maar het zou heel zonde zijn als in het proces van de Dobbewijk, dat zolang heeft geduurd en waarin zoveel moeite van de ondernemers, de bewoners en de gemeente is gaan zitten, straks ruimte ontstaat voor nieuwe spanningen, wanneer alles daadwerkelijk af is en wanneer we van de projectfase, waarin het wordt neergezet, overgaan naar het beheer van de situatie zoals die dan is. De overeenkomst is gesloten met de ondernemers. Dan moet het college die een week later natuurlijk niet openbreken. Dat verzoek zullen wij dus uiteraard niet doen, maar we zien wel graag – op dat punt krijgen we graag een toezegging van het college – dat de gemeente hierop blijft toezien, actief de regie blijft voeren en een mediërende rol heeft als het gevoel ontstaat dat er een wig komt tussen de verschillende belangen. De gemeente is er immers om op te komen voor de belangen van de ondernemers die daar fijn willen kunnen ondernemen, maar ook voor de belangen van de bewoners, die daar fijn willen kunnen wonen. Dat is immers het mooie van de Dobbewijk: dat dat allebei kan.

In dit kader zou ik het college ook willen verzoeken om het in de toekomst, wanneer we in de gemeente stukken schrijven, te hebben over "de bewoners van de Dobbewijk". Nu heeft het college het immers steeds over "de omwonenden van de Dobbewijk". Ik ben een omwonende van de Dobbewijk, want als ik uit mijn raam kijk, zie ik de Dobbewijk. De mensen die in de Dobbewijk wonen, zijn geen omwonenden; dat zijn gewoon de bewoners van die wijk.

Mevrouw Okma (D66): Voorzitter. D66 vindt het belangrijk dat de ondernemers op het bedrijventerrein in de Dobbewijk kunnen investeren en dat zij hiervoor een plan hebben opgesteld. Hiermee wordt ook freeridersgedrag voorkomen: iedereen doet mee. Hoe meer initiatieven van ondernemers je kunt ondersteunen, hoe beter. We hebben wel een paar vragen over het plan voor de Dobbewijk. Er zou een concentratie komen van autohandel en garages. Is dit opgenomen in dit plan? Zo'n autostraat is immers ook beter voor de autohandel zelf en geeft een goede invulling aan het oorspronkelijke plan. Wat is daarmee gebeurd? Of gaat het college daar nog iets mee doen?

We vinden dat dit plan ook een andere kant heeft: wij vinden ook het draagvlak bij de bewoners van de Dobbewijk van heel groot belang, want zij wonen nu eenmaal ook in die wijk. Dat kan op gespannen voet met elkaar komen te staan. Ook hun privacy is een groot goed. Met de privacy van de bewoners moet rekening worden gehouden als er camera's worden opgehangen. Wij vinden het dus hun goed recht dat zij daar afspraken over willen maken. Wij willen ook dat de gemeente erop toeziet dat dit in goed overleg kan gebeuren.

Wat gaat de gemeente doen met de vraag van de bewoners of de gemeente het bestemmingsplan niet moet wijzigen, nu er ook plannen voor detailhandel in staan? Of is dat gewoon een foutje in dit plan? Graag horen wij of de gemeente hierover een toelichting en ook een toezegging kan geven.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik heb in de commissievergadering al gezegd dat er in Nederland goede ervaringen zijn met parkmanagement. De gebieden waarin dat is ingesteld, blijken er op-en-top uit te zien, de veiligheid ligt op een hoog niveau en de kwaliteit van de omgeving is prima geregeld. Het gaat om een soort thuisgevoel. Als je ondernemers verantwoordelijkheid voor een gebied geeft, creëer je ook een thuisgevoel bij die ondernemers. We gaan met het parkmanagement op weg naar een veilig, schoon en duurzaam bedrijventerrein. Dit wordt bereikt met drie pijlers: collectief inkoopbeheer, openbare ruimte en collectieve projecten. Het gaat hierbij vooral om samenwerken aan financiële en kwalitatieve voordelen, maar "samen" betekent ook dat de bewoners van de Dobbewijk zich daar thuis voelen en daar ook thuis zijn. Wat zou het mooi zijn als het uiteindelijk komt tot het delen van het succes, zodat de ondernemers daar thuis zijn en de bewoners het thuisgevoel echt goed behouden. Ik roep beide partijen er dus toe op om goed met elkaar in overleg te blijven, maar de basis voor een prima wijk is er door het regelen van het parkmanagement, waardoor de ondernemers zich daar echt thuis voelen en daar thuis zijn.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Het gaat goed met de Dobbewijk. Laten we blij zijn dat daar bij de ondernemers verschrikkelijk veel energie is om er iets moois van te maken. De VVD-fractie heeft in de commissie al gezegd dat wij er geen groot voorstander van zijn om als gemeente allerlei hulpconstructies op te richten om zaken te organiseren waarvoor wij als gemeente niet primair bedoeld zijn, maar wat ons over de streep trekt, zijn het enthousiasme en de bereidheid van de ondernemers daar om er iets moois van te maken. Er moet nog een goede draagvlakmeting worden uitgevoerd. Volgens mij is dat een mooi instrument om te bekijken of hier voldoende draagvlak voor is, maar dat betwijfelen wij niet.

We hebben de wethouder in de commissie een aantal kritische vragen gesteld. De wethouder heeft daar heel positief op gereageerd en heeft veel twijfel bij ons kunnen wegnemen. Wij denken dat het goed is om hiermee van start te gaan. Er zijn ook een aantal vragen gesteld over goed overleg met de medebewoners van de Dobbewijk. Ook wij hechten daar waarde aan, maar volgens ons is er bij het college veel bereidheid om beide partijen met elkaar in gesprek te houden. Volgens mij is er bij de ondernemers van de Dobbewijk niet alleen grote bereidheid om met de buurtvereniging in gesprek te zijn maar met alle bewoners van de Dobbewijk. Er is hier al gezegd dat we dit vooral moeten borgen en dat we daar afspraken aan moeten hangen. De bewoners en het college zeggen dat zij dat overleg goed met elkaar gaan voeren. Wij zijn van mening dat aan dit initiatief, dat nog moet starten, niet meteen aan het begin allerlei zandzakken moeten worden vastgehangen. Geef dit initiatief ruimte en een kans. Dan komt het wat ons betreft helemaal goed.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Na een goede discussie, ook in de commissie, zie ik een heel breed draagvlak voor de voorliggende verordening. Vervolgens moet die verordening bewerkstelligen dat er voor de ondernemers een BIZ komt in de Dobbewijk. Het gaat over leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en economische ontwikkeling. Het CDA zei terecht dat er in Nederland veel goede voorbeelden zijn van het inrichten van parkmanagement, waarmee duurzame bedrijventerreinen ook in de toekomst enige garantie lijken te

hebben. Ik denk dat wij, na alle investeringen die wij in de gehele Dobbewijk hebben gedaan, hierbij gebaat zijn om tot opknappen te komen, zodat de woonstraat er keurig bij ligt en zodat het ondernemersgedeelte, het bedrijventerrein, tot ontwikkeling komt.

Er zijn enkele vragen gesteld waarop ik enigszins was voorbereid, ook door de brief van de buurtvereniging, die ons vanmorgen nog bereikte. Dat is natuurlijk vrij laat. Ik kan wel op een aantal punten ingaan, maar volgens mij hebben wij daar in de commissie uitgebreid over gesproken. Het gaat natuurlijk met name over de communicatie tussen de Vereniging Ondernemers Dobbewijk, de bewoners en de gemeente. Ik heb de vorige keer aangegeven dat we over dat tripartiete overleg al afspraken hebben gemaakt. Specifiek is nu in het activiteitenplan opgenomen dat het overleg tussen de VOD en de bewoners er is en dat de bewoners geïnformeerd worden. Ik denk dat daarmee zeer duidelijk de bereidheid is getoond om de bewoners te informeren en mee te nemen in de ontwikkelingen; die bereidheid was overigens al getoond, want er is al volop overleg met de bewoners geweest. Heel specifiek komt nu het punt van de camera's naar voren. Die wens is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de VOD. In dat punt moeten we ons verder verdiepen en op dat punt moeten we onszelf scherp houden, ook als gemeente. Het gaat hierbij natuurlijk over openbare orde en veiligheid, over privacy et cetera. Het is van belang dat we juist op dit punt de vinger goed aan de pols houden. Dat is onze intentie. Ik denk dat daarmee voldoende hierover is gezegd.

Het andere punt dat is opgebracht, is het bestemmingsplan. Een van de doelgroepen zijn de bedrijven die verkopen aan consumenten doen. Die zijn er op dit moment al; daar vroeg D66 naar. Er zijn daar autobedrijven die auto's verkopen aan consumenten. Er is een kringloopwinkel die verkoopt aan consumenten. Het bestemmingsplan is daarin dus al leidend. Dat is dus een van de bestemmingen die daar is.

Ik ben het er helemaal mee eens dat, zoals de heer Middelburg nog eens benadrukte, de gemeente er is voor de belangen van ondernemers én van bewoners. Ik heb aangegeven dat we ook op dat punt een rol spelen door actief de regie te voeren in dat gezamenlijke overleg. Dat zullen we zeker doen. Volgens mij ben ik hiermee op alle punten ingegaan.

De **voorzitter**: Is het denkbaar om de tweede termijn over te slaan en bij de besluitvorming eventueel nog de ruimte te hebben om iets te zeggen in het kader van een stemverklaring? Ik constateer dat er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik hoop dat ik goed heb begrepen dat de wethouder zegt dat in dat tripartiete overleg ook sprake is van afstemmingsoverleg en dat dat dus niet is beperkt tot wederzijdse informatie.

We willen graag de toezegging van de wethouder krijgen dat er niet wordt overgegaan tot het plaatsen van camera's op de Dobbeweg waarvan de bewoners gevolgen zouden kunnen ondervinden zonder dat daarover overeenstemming is bereikt met de bewoners.

Ik heb nog niets van de wethouder gehoord over de garantie dat de parkeerplaatsen die nu openbaar zijn op het terrein, ook in de toekomst openbaar zullen blijven.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Mij valt de eer te beurt om GroenLinks te volgen en erop te wijzen dat ik het bijzonder leuk vind dat GroenLinks nu opkomt voor parkeerplaatsen. Ik dank het college voor de toezegging over het overleg. Wat mijn fractie betreft, is dat voldoende. Ik dank het college ook voor de aanpassing van een aantal formuleringen, zowel ten aanzien van het college als ten aanzien van de ondernemers.

In de commissie heeft mijn collega de heer Overbosch een punt genoemd waaraan ik moest denken door de opmerkingen van de heer Maassen. Ik kan mij namelijk voor een heel groot deel vinden in de principiële bezwaren die de heer Maassen heeft geëtaleerd. In het verleden hebben wij met precies dezelfde redenering ook tegen vergelijkbare voorstellen gestemd. Wat voor ons nu anders is en de doorslag geeft, is dat inmiddels landelijke wetgeving is gepasseerd die dit expliciet mogelijk maakt. Wij stellen ons altijd op het standpunt dat iets wat door de wetgever wordt gezien als in orde en toegestaan, ook wat ons betreft in orde of toegestaan is, behalve als het gebruikelijk is dat de gemeente haar eigen keuze maakt. In dit geval kunnen wij hier echter mee leven. Ik wens de BIZ dus veel succes.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. De wethouder heeft aangegeven dat het college al heel erg de intentie heeft om het overleg tussen de bewoners en de ondernemers goed te laten verlopen. Wil zij ook toezeggen dat zij erop zal toezien dat er afspraken tussen hen worden gemaakt om misverstanden te voorkomen? Daarbij gaat het misschien om het wat verder weg hangen van een camera. Dat horen we graag, want dan kunnen we met het plan instemmen. Heb ik overigens goed begrepen dat de wethouder al een tijdje strijdigheid met het bestemmingsplan gedooft, omdat er detailhandel zou zitten in de Dobbewijk? Ik weet niet of een kringloop echt detailhandel is in die zin van het woord, maar moet de wethouder dan geen actie ondernemen om het bestemmingsplan te wijzigen; zodat ook daarover geen misverstanden meer zijn? Die actiegroep heeft Recht door Recht; voordat je het weet, staat die dus ook bij een rechter.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Ik begin met de laatste vragen. Gedogen wij strijdigheid met het bestemmingsplan? Nee, want de kringloopwinkel is gelegaliseerd. Het gaat om bedrijven die verkopen aan consumenten. Voor zover wij weten, is alles wat daar nu gebeurt, formeel dus conform het bestemmingsplan.

Mevrouw **Okma** (D66): Er wordt hier gesteld dat dat niet in het bestemmingsplan staat en dat u dat dus dient te wijzigen. Daar roepen de bewoners ook toe op.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Nee hoor. Er zijn op dit moment bedrijven die verkopen aan consumenten. Die bedrijven zijn daar gewoon conform het bestemmingsplan gevestigd. Als er nieuwe bedrijven komen die verkopen aan consumenten, moeten zij een ontheffing van het bestemmingsplan aanvragen. Dan krijgen we die procedure.

De heer Middelburg heeft gelijk: het gaat bij de BIZ om landelijke wetgeving.

Ik ga nu in op de opmerkingen van de heer Von der Assen. Natuurlijk is het de bedoeling om informatie uit te wisselen en af te stemmen. Ik denk dat het lastig is om overeenstemming in haar algemeenheid nu hierin op te nemen, want de gemeente heeft bijvoorbeeld niets van doen met privaat cameratoezicht. Ik heb dan ook aangegeven dat wij ons verder in dit punt moeten verdiepen. Dit is echt een heel ingewikkeld punt. Wij moeten daar als gemeente scherp op zijn. Dat zeg ik toe. Natuurlijk nemen we daarbij de privacyregels in acht, maar dit heeft natuurlijk ook heel veel raakvlakken met de openbare orde en veiligheid. Ik denk dat het te ver gaat om hier te zeggen dat we hierover overeenstemming moeten bereiken. We doen dit conform de regelgeving en de wetgeving en we zorgen ervoor dat het overleg er is.

De heer Von der Assen vroeg ook naar de openbare parkeerplaatsen. Ik weet niet uit mijn hoofd welke parkeerplaatsen in het nieuwe bestemmingsplan openbaar zijn. Wat openbaar is, is openbaar, maar tegelijkertijd zijn er ook heel veel bedrijven die parkeerplaatsen op eigen terrein hebben.

De **voorzitter**: We gaan over tot de besluitvorming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van de SP ertegen heeft gestemd.

8. Speelautomatenhallen (raadsregistratienummer 4834).

De **voorzitter**: Het dictum van het voorstel is aangepast. Het dictum omvat nu het besluit om vestiging van speelautomatenhallen in Voorschoten niet toe te staan. U hebt ook gezien dat het college een aanvullende passage in het voorstel heeft opgenomen over het proces van besluitvorming en de juridische posities. Ik weet niet of er heel veel opmerkingen zijn. Als dat het geval is, zou ik moeten overwegen om de leiding van de vergadering even over te geven aan mevrouw Lamers. Ik denk dat dat verstandig is.

(Mevrouw Lamers neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP hoeft hier niet heel veel woorden aan vuil te maken. Wij hebben hier in de commissie uitgebreid over gesproken. De SP is hier geen voorstander van. Gokautomaten en gokhallen brengen grote problemen met zich mee. Die willen wij hier niet binnen brengen. De raad heeft hier al eerder een besluit over genomen. Dat besluit was om dit niet te doen. Daarom zal de SP het voorliggende raadsvoorstel steunen. Wij zullen dus niet instemmen met het toestaan van gokautomaten in Voorschoten.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. De fractie van ONS Voorschoten heeft iets recht te zetten. Wij hebben wellicht, ten onrechte, in de commissievergadering de indruk gewekt dat wij voorstander zijn van het vestigen van speelautomatenhallen. Dat is niet het geval. Wij zijn daar geen voorstander van, maar genuanceerde geluiden zijn altijd moeilijk te interpreteren. Wij zien zowel de voordelen als de nadelen. Een voordeel zou zijn dat dit werkgelegenheid kan scheppen in het dorp, maar we zien ook de nadelen. Die zijn breed uitgemeten. Wij zijn er wel voor dat er een beleid komt dat ertoe leidt dat het college bij een volgende aanvraag, die de komende jaren beslist weer gaat komen, niet weer naar deze raad moet komen. In die zin zouden we het college, zoals gevraagd, graag de ruimte willen geven om beleid te ontwikkelen waarbij het college de mening van deze raad meeneemt, namelijk dat dit eigenlijk niet kan. Dat bespaart ons een bespreking die met de regelmaat van de klok terug kan komen. Dat was ons standpunt. Dat is in de bespreking in de commissie helaas niet goed uit de verf gekomen. In eerste instantie is het wel goed gezegd, maar in tweede instantie is dat een beetje de mist ingegaan. Bij dezen onze excuses hiervoor.

De **voorzitter**: Dank u voor deze verheldering.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik zeg niets over draaien en roulettetafels, want dat ligt te veel voor de hand. Ik heb wel een probleempje gehad met de techniek: ik heb het hernieuwde raadsvoorstel niet gezien totdat ik zojuist allerlei dingen heen en weer schoof; toen verscheen het hernieuwde raadsvoorstel ineens wel. Ik heb het snel bekeken. We hebben in de commissie een uitgebreide discussie gehad. Ik zeg daarvan eerlijk dat ik die discussie niet zo zou overdoen als ik die opnieuw zou moeten doen; dan heb ik het over mijn persoonlijke inbreng. Ik heb wel een vraag. Het beslispunt van het nieuwe besluit is heel helder, maar de hamvraag die ik daarover heb, is of dit besluit, zoals volgens mij voor alle raadsbesluiten geldt, in principe geldt totdat een ander raadsbesluit is genomen. Dat is voor mij heel belangrijk. Uiteraard – laat ik dat ook heel helder zeggen – zijn wij tegen speelautomatenhallen in Voorschoten vanwege de redenen die de heer Maassen al heeft genoemd en die straks ook door de CDA-fractie zullen worden genoemd. Daar ben ik het mee eens.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter; dat mag ik niet vaak zeggen, maar ik vind het leuk om te doen. Ik kan het heel kort houden. GroenLinks heeft hier, zoals aangegeven in de commissie, geen behoefte aan. We denken dat dit niet echt nodig is in ons dorp. Het is niet in het algemeen belang om hier speelhallen te hebben. We hebben ook noch in de situatie, noch in ons standpunt een wijziging gezien ten opzichte van 2013, toen we over deze materie hebben gesproken. Wij volgen dus graag het advies van het college.

De **voorzitter**: Het woord is aan de fractie van de VVD.

De heer **Van der Haven** (VVD): Voorzitter. Wij hebben niet om het woord gevraagd, want wij steunen het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Excuus; toen zat ik nog niet op deze positie.

Mevrouw **Van Herk** (CDA): Voorzitter. Vaak hoef je datgene wat je weet, niet te voorspellen, maar klaarblijkelijk kan voortschrijdend inzicht er ook voor zorgen dat er een beslispunt komt dat inhoudt dat we dit niet gaan toestaan. Dat verheugt het CDA zeer. Ik kan alle argumenten weer opnoemen, maar ik ben blij dat het college het voortschrijdend inzicht ook in het beslispunt heeft neergelegd.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Is Voorschoten een geschikte plek voor een speelautomatenhal? Daarover is in de commissie al uitgebreid gesproken. Het antwoord is nee. Daar is de afgelopen twee jaar al herhaaldelijk over gesproken en ook toen was het antwoord nee. D66 stelt daarom voor om deze discussie niet steeds te laten terugkeren. Voor de duidelijkheid: D66 vindt dat zo'n hal niet past bij het karakter van ons dorp. Wij zijn dus tegen dit voorstel.

De heer **Middelburg** (PvdA): Ter verheldering en om te voorkomen dat we straks allemaal fout stemmen: ik denk dat u bedoelt dat u vóór het voorstel bent.

Mevrouw **Okma** (D66): Ja, dat klopt. Ik kan mijn eigen handschrift niet zo goed lezen.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Staatsen. Ik denk dat het belangrijk is dat hij ook ingaat op de opmerking over het maken van beleid om te voorkomen dat dit binnenkort wederom in de raad komt en op de vraag van de PvdA of dit besluit geldt totdat een ander besluit is genomen.

Burgemeester **Staatsen**: Voorzitter. Het college dankt de raad voor de gemaakte opmerkingen, verhelderingen en nuanceringen en neemt daar kennis van. Het is duidelijk dat de raad unaniem zegt dat speelautomaten niet passen bij het karakter en de belevingswereld van Voorschoten. Het resultaat van de besluitvorming zal dus duidelijk zijn.

U hebt de vragen keurig samengevat. De heer Middelburg vroeg of dit besluit geldt totdat hierover een ander raadsbesluit is genomen. Zeker, het is niet zo dat de raad in april 2018 hierover wederom een beslissing moet nemen, want voor alle besluiten van de raad geldt dat zij gelden totdat een ander besluit is genomen. Dat is helder.

Ik ga nu in op de vraag van ONS Voorschoten. In de APV staat op dit moment dat de raad toestemming moet geven voor vestiging van speelautomatenhallen ten principale. Dat is een wat bizarre en aparte regeling in de APV, die je ook nergens ziet. Die is er als het ware bij vergissing ingeslopen. Daarom heeft het college aangegeven dat bij een volgende herziening of deregulering van de APV die bepaling, als het aan het college ligt, zal verdwijnen. Het college heeft ook aangegeven dat voor dit onderwerp eigenlijk de Wet op de kansspelen geldt. Daarin is helder aangegeven dat de burgemeester de vergunning voor speelautomatenhallen afgeeft, maar dat de burgemeester dat alleen kan doen als de raad een verordening ter zake heeft vastgesteld. De raad zorgt dus voor een verordening en de burgemeester geeft een vergunning. Dat is de juridische constellatie. De heer Rasch vroeg of er een beleid zou moe-

ten komen. Als ik de raad goed heb gehoord, is de raad niet voor de vestiging van speelautomatenhallen. Dan mogen we dat toch beschouwen als het beleid? Het beleid is dat de raad hiertegen is. Ik zie dus eigenlijk geen noodzaak om vervolgens nog nader beleid te ontwerpen, want de raad heeft een duidelijk en helder standpunt.

Samenvattend: dit besluit is geldig totdat er een ander besluit van de raad ligt en bij de komende wijziging van de APV halen we de bepaling daaruit dat de raad toestemming moet geven. Ik denk dat we dan de situatie hebben die wij allemaal wensen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

In stemming komt het gewijzigde voorstel.

Het gewijzigde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

Burgemeester **Staatsen**: Mevrouw de voorzitter, het zou plezierig zijn als u het voorzitterschap wilt blijven vervullen bij het volgende onderwerp, de toekomstvisie. Ook daarbij ben ik namelijk de portefeuillehouder namens het college.

De **voorzitter**: Bij dat punt ben ik woordvoerder, maar op zich kan dat natuurlijk wel.

De heer **Mol** (VVD): Het dragen van twee petten gaat mevrouw Lamers wel heel goed af!

De **voorzitter**: Wel meer ook, mijnheer Mol!

9. Aanpak uitwerking Toekomstvisie Voorschoten 2025 (raadsregistratienummer 4820).

De **voorzitter**: Hierover is al gesproken in de commissie. Ik ben zelf woordvoerder. Ik zal na de andere woordvoerders de inbreng van mijn fractie leveren.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We hebben hier in de commissie al uitgebreid over gesproken. Ik heb toen vooral de haalbaarheid van de plannen naar voren gebracht en ik heb benadrukt dat we aan verwachtingsmanagement moeten doen en dat we niet zomaar kunnen beloven wat er uit de plannen komt, want een huisartsenpost zonder arts is dodelijk voor de rest van de visie die we ontwikkelen. Ik denk dat we het vooral samen moeten doen. De gemeente kan dit niet alleen doen. We hebben dit plan dus samen opgesteld en de Voorschotenaren zullen de plannen ook samen moeten gaan uitwerken en ontwikkelen om tot een mooi resultaat te komen.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter. Het is goed dat we dit project hebben als inspiratiebron. Om bij het woord "inspiratiebron" te blijven: ik denk dat het goed is dat het amendement dat GroenLinks en de PvdA zullen indienen, ook is ondertekend door D66. Waarschijnlijk heb ik dat te laat gedaan om dat door te laten komen, maar dat wil ik hierbij

hebben gezegd. Het is heel belangrijk dat de huisartsenpost er komt. Ik pleit wel voor een aantal dingen, bijvoorbeeld niet al te veel terugkomdagen en proberen om heel concreet te worden, zodat we duidelijkheid hebben over wat we willen bereiken voor onze inwoners. Dat betekent ook: keuzes maken. Een heel kleine kanttekening bij de opmerking dat aan dit besluit geen financiële consequenties zitten: uren inzet van onze ambtenaren hebben natuurlijk ook een financiële consequentie.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Ik zal het kort houden, want in de commissie hebben we hier al heel lang over gesproken. Toen ging het ook over de regionale toekomstvisie. Het was natuurlijk mooi dat de heer Brinkman en mevrouw Peters bereid waren om vanavond naar deze raad te komen. Daardoor hebben we trouwens een heel mooie nieuwe term geleerd, die ik niet kende: "een praatmodel met focusthema's". Als je dat soort termen moet gebruiken, ben je eigenlijk al een beetje ... Laten we er dus voor hoeden dat we heel lang over deze toekomstvisie praten en dat het een "praatmodel met focusthema's" wordt. Het is een prachtig stuk waarvan we al vaker hebben vastgesteld: dat is 'm; nu gaan we concreet met elkaar aan de slag. Ik denk dat de heer Van der Meij het goed heeft verwoord: gewoon met concrete plannen komen. Dit stuk is een prachtige inspiratiebron om met goede uitwerkingsplannen voor Voorschoten te komen. Laten we er een klap op geven en lekker doorgaan.

De heer **Middelburg** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Mijn fractie is het op zich eens met het proces dat hier wordt geschetst om de deelonderwerpen uit te gaan werken, maar zoals in de commissie al is gezegd en zoals ook de heer Van der Meij al zei, zien wij de toekomstvisie wel heel expliciet als een inspiratiebron en niet méér. We zijn het niet met alles wat daarin staat, eens. Er staan ook een aantal tegenstrijdige dingen in en de financiële uitwerking van wat het een en ander inhoudt, ontbreekt. We willen ons wat dat betreft dus absoluut niet committeren aan de inhoudelijke uitkomst. In dat licht ben ik heel blij dat GroenLinks het initiatief heeft genomen om een amendement op te stellen dat het stuk de juiste termen teruggeeft en het "een toekomstvisie" noemt. Ik ben natuurlijk nog blijer dat ik deel mag nemen aan een staatsrechtelijk avontuur, namelijk aan een amendement dat straks door de raadsvoorzitter zal worden ingediend. Ik ben heel trots dat mijn naam daaronder mag staan.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik sluit mij grotendeels aan bij wat de PvdA hierover heeft gezegd. Het is een toekomstvisie en een inspiratiebron, maar het is niet helemaal duidelijk wat dat precies betekent. Dat is eigenlijk in het hele proces het probleem geweest: wat betekent dat precies en wat betekent het als je instemt met de toekomstvisie en de manier om daarmee om te gaan? Stem je dan ook automatisch in met alle voorstellen die daarin worden gedaan? Wat mij betreft niet; die opmerking wil de SP hier heel duidelijk maken: dat betekent het niet. Wat betekent het dan dat dit een inspiratiebron is voor al die visies die eraan zitten te komen? Ook dat is niet helemaal duidelijk. Daarom heb ik in de commissievergadering gevraagd om bij al die verschillende visies die nu gaan komen, duidelijk aan te geven wat er uit de toekomstvisie is gehaald en wat juist niet uit de toekomstvisie is gehaald, dus welke dingen wel in de toekomstvisie staan maar niet zijn overgenomen, bijvoorbeeld in de Woonvisie, de Verkeersvisie enzovoorts. Dan zie je pas duidelijk wat zo'n inspiratiebron betekent.

Dan kun je ook duidelijk en dat moet er dan natuurlijk bij beargumenteerd zien waarom een bepaald idee wel of niet is overgenomen. In de commissievergadering heeft het college positief gereageerd op die suggestie, maar ik zie dat niet terug in het beslispunt en de beslispunten. Daarop krijg ik graag een toelichting van de burgemeester.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het is natuurlijk heel waardevol dat dit document, de toekomstvisie zelf, in brede samenspraak met vele individuen en groeperingen uit de gemeenschap is samengesteld. Het bevreemdt ons wel dat hierover een besluit wordt gevraagd van de raad. Het lijkt ons gepaster om dit voor kennisgeving aan te nemen. Maar goed, het college heeft in zijn wijsheid besloten dat wij hier iets over moeten beslissen. Als dat zo is, ligt hier wel een heel ambitieus plan met kritische data. Wij nemen aan dat het college zich hieraan gaat houden, zodat op 28 januari de Woonvisie wordt vrijgegeven voor inspraak et cetera.

Als u het mij toestaat, heb ik een vraag aan de fractie van GroenLinks. Waar zijn die fractie en de PvdA-fractie als indieners van het amendement bang voor als het woord "referentiekader" in het document blijft staan? Misschien kan daarop worden ingegaan.

De voorzitter: Ik geef het woord nu aan mijzelf als woordvoerder van de fractie van GroenLinks. Wat ik nu ga zeggen, zeg ik dus namens GroenLinks.

Er is al veel gezegd over de zaken die wij ook hebben gezien, zoals de vraag wat "inspiratiebron" betekent. Wij hebben besloten om na de uitgebreide discussie over het stuk als inspiratiebron een amendement in te dienen, omdat wij het woord "referentiekader" en ook de term "basis voor structuurvisie" terug zagen komen. Dat suggereert meer status dan het moet hebben. We vinden dit een heel mooi stuk en een heel mooi proces; daar ben ik het helemaal mee eens. We willen het echt niet minder maken dan het is, maar we willen het ook niet méér maken dan het is. Termen als "referentiekader" en "basis voor structuurvisie" suggereren dat het wél meer wordt en dat het leidender zal worden in het gemeentelijke beleid dan louter als inspiratiebron. Vandaar dat we hebben besloten om hierover samen met het de PvdA en D66 een amendement in te dienen. Het amendement luidt:

"Amendement 100381.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 12 november 2015,

gezien het raadsvoorstel :4820 (2),

overwegende dat:

de Toekomstvisie Voorschoten een waardevol document is, met inbreng van Voorschotenaren over de toekomst van Voorschoten;

- *dit document in de raadsvergadering van 11 december 2014 is vastgesteld als 'een belangrijke inspiratiebron voor politiek-bestuurlijke besluitvorming', niet meer en niet minder;*
- *dit niet overeenstemt met het door de raad genomen besluit;*
- *het voorgestelde besluit verwijst naar de aanpak zoals geformuleerd in het voorstel;*
- *dit correctie behoeft;*

besluit:

het beslispunt aan te vullen als volgt:

'met dien verstande dat in de aanpak (in tegenstelling tot de formulering in het voorstel van het college) de Toekomstvisie Voorschoten 2025 uitsluitend wordt gebruikt als inspiratiebron voor in de toekomst vast te stellen beleidsstukken'."

De heer **Mol** (VVD): Dank u voor uw kritische woorden, maar het is een beetje vaag. U zegt dat u het niet minder, maar ook niet méér wilt maken dan het is. Dat laat erg in het midden wat het volgens u wel is, wat u eraan afdoet en wat er niet deugt aan het stuk. Ik denk dat er voor iedereen wel iets in zit en dat dit ook het mooie is van het stuk, namelijk dat het een heel gedragen stuk uit de samenleving is.

De **voorzitter**: Het is een inspiratiebron en dat moet het zijn. Het is een heel waardevol stuk als inspiratie, maar het primaat van het bepalen van kaders voor het beleid en de besluitvorming ligt bij de gemeenteraad. Dat moet ook heel duidelijk zijn. Ook dat is een vorm van verwachtingsmanagement. Wij denken dat de in dit plan van aanpak gebruikte termen een andere suggestie wekken. Vandaar dat wij heel duidelijk willen zijn: dit is een inspiratiebron die we met plezier en met respect zullen gebruiken, maar het kan niet het kader voor het beleid zijn, want dat primaat ligt bij de gemeenteraad.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik zou de woordvoerder van GroenLinks willen vragen wat er fout kan gaan als het woord "referentiekader" gehanteerd blijft worden.

De **voorzitter**: Er is ook een interruptie van de PvdA.

De heer **Middelburg** (PvdA): In het stuk staat dat het de basis is voor de nieuwe structuurvisie. Dat betekent dat je die structuurvisie daarop gaat baseren. "Referentiekader" impliceert dat je eraan gaat refereren om te checken of het goed is gegaan. Bij de bespreking van de toekomstvisie hebben we er heel uitgebreid met elkaar bij stilgestaan dat er bijvoorbeeld tegenstrijdige voorstellen in staan en dat er voorstellen in staan waarvan de financiële gevolgen volstrekt onduidelijk zijn. Met andere woorden: het gaat een stap te ver om dit als basis te nemen zonder aan te geven dat je je het recht voorbehoudt om daarin nog keuzes te maken. Als iets als basis dient, ga je daarop voortbouwen, ga je dat uitwerken en ga je daarmee door. Als je het als inspiratiebron neemt, zeg je dat de dingen die erin staan, hartstikke goed

zijn, maar dat we nu eerst gaan uitzoeken of het niet te duur is en dat we, daar waar er strijdige voorstellen in staan, bekijken welke van die twee we willen volgen et cetera. Dat is wat we met het amendement beogen.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): De heer Middelburg moet het toch met mij eens zijn dat, als je referentiekader is zoals dat hier beschreven is, dat je niet het recht ontnemt om alsnog te gaan rekenen en alsnog kritisch na te denken? Een referentiekader is iets waaraan je refereert. Je refereert aan gesprekken met burgers, aan gesprekken met belangengroeperingen in het dorp en aan een visie die daarin gedeeld is. Die visie heeft verschillende aspecten. De heer Middelburg zal het toch met mij eens zijn dat dit op zich een heel groot goed is? Als hij zegt dat het geen "referentiekader" mag heten, suggereert hij dus eigenlijk dat hij niet wil refereren aan al die goede dingen die erin staan.

De **voorzitter**: Ik wijs erop dat deze discussie over de term "inspiratiebron" eigenlijk al is gevoerd in de commissie en vorig jaar ook al in de raad. Daar wordt in het amendement ook aan gerefereerd.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): U refereert; dat is precies wat we ook met dit document zouden moeten kunnen doen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Dat is dus precies het probleem, want als je refereert aan een besluit, toets je daaraan en geef je aan dat je daarmee op dezelfde manier wilt doorgaan. Ik refereer aan het besluit dat deze raad vond dat dit als inspiratiekader moest dienen. Daarmee toets ik; ik zeg: dat is wat we willen. U geeft een redelijk unieke uitleg aan "referentiekader"; u kunt een woord goed herdefiniëren, maar dat is niet de uitleg die volgens mij gebruikelijk is. Het belangrijke punt is dat deze raad na een uitgebreide discussie in de commissie en in de raad een jaar geleden heel helder heeft gezegd dat wij dit niet als basis voor beleid willen hanteren, maar als inspiratiebron. Dit amendement doet niets méér dan dat referentiekader, dat wij als raad hebben opgezet, ter harte nemen en dit besluit in dezelfde termen formuleren. Dat is gewoon consistentie van onze eigen besluiten.

De **voorzitter**: De zaak is helder en de standpunten zijn uitgewisseld. Ik wil het dus hierbij laten. Ik heb mijn termijn nog niet kunnen beëindigen. Tot slot merk ik op dat GroenLinks blij is met de toevoeging van het Milieubeleidsplan.

Burgemeester **Staatsen**: Voorzitter. Ik ben het eens met de opmerking van de CDA-fractie over verwachtingsmanagement en met de oproep om dit samen te doen. Daar is volgens mij geen discussie over; dat is helder en duidelijk.

D66 heeft ervoor gepleit om het concreet te maken. Ja, dat denk ik ook. Ook anderen hebben dat gezegd. De D66-fractie merkte ook op dat er geen financieel effect bij staat, maar dat er wel sprake is van de inzet van ambtenaren. Jazeker, maar met "geen financieel effect" werd bedoeld dat er geen beslag wordt gelegd op algemene middelen. Dat is in dit verband

het punt. Natuurlijk, alles in het leven kost geld, maar er wordt hiermee dus geen extra beslag gelegd op algemene middelen.

De heer Mol van de VVD sprak van "een praatmodel met focusthema's". Met de toekomstvisie praten we over een model met focus; dat klinkt ineens heel anders dan "een praatmodel met focusthema's". Ik houd het dus maar bij "een model met focus"; ik probeer een beetje op de woordspielerei van de heer Mol door te gaan. Ook hij gaf aan dat het concreet moet.

De PvdA en de SP hebben gesproken over de term "inspiratiebron", waarover ONS Voorschoten en GroenLinks ook hebben gediscussieerd. De heer Maassen vroeg wat "inspiratiebron" precies inhoudt. "Inspiratiebron" betekent dat dit stuk je moet inspireren. Het is niet de bedoeling dat je op basis van dit stuk moet accorderen. Dat lijkt mij een belangrijk verschil: inspireren, niet accorderen. Ik heb de discussie hierover gehoord. Voor mij is het heel helder: je moet in je besluitvorming consistent zijn. De raad heeft eerder een besluit over de toekomstvisie genomen. Daarbij werd louter gesproken van "inspiratiebron". Dat nu in dit stuk woorden als "referentiekader" en "basis" worden gebruikt, is onbedoeld, in elk geval niet bewust gebeurd. Ook het college zegt immers heel helder dat eerder een besluit is genomen dat sprak van "inspiratiebron". Dat moet je later niet oprekken of anders invullen, want dan verlies je consistentie en maak je het alleen maar ingewikkelder. Ik ben in elk geval blij dat de woorden "niet meer en niet minder" geen afbreuk doen aan de waarde van dit document.

De heer Maassen zei dat de portefeuillehouder in de commissie heeft toegezegd dat bij de komende visies ook wordt verantwoord in hoeverre zij in de pas lopen met de toekomstvisie. Die toezegging is gedaan. Ik denk dat het goed is dat ik vanavond herhaal dat we in de documenten die nog komen, die verantwoording zullen afleggen. Dat gaat dus gebeuren.

Mevrouw Lamers heeft gezegd dat zij blij is dat ook het Milieubeleidsplan is genoemd. Zeker! Uit mijn woorden kunt u opmaken dat het college een eventuele aanname van het amendement door de raad niet zal ervaren als een extreem probleem.

De **voorzitter**: Ik heb nog een vraag staan van de fractie van ONS Voorschoten, namelijk waarom nu een besluit moet worden genomen. Of vindt de heer Rasch dat die vraag afdoende is beantwoord?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Dat is wel een interessante vraag.

Burgemeester **Staatsen**: Ja, maar misschien is dat meer iets voor bij de borrel. Er is vanavond ook gesproken over "mentaal contracteren". "Voor kennisgeving aannemen" duidt misschien toch op een zekere distantie, niet op binding. Als de raad hierover een besluit neemt, verbindt de raad zich in ieder geval meer aan dit plan van aanpak. Dat is het onderscheid. Nogmaals: besluiten geeft meer binding dan voor kennisgeving aannemen. Bij woorden is het ook vaak een kwestie van appreciatie, maar zo zou mijn appreciatie eruit zien.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Bij onze fractie leeft de vraag of een amendement de juiste vorm is om het stuk aan te passen, want het gaat om de kernboodschap en niet om een besluit. De vorm waarin we dit besluit vanavond nemen, is volgens mij dus belangrijk.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de griffier, die hierop een toelichting zal geven.

De heer **Van der Does**: Omdat in het besluit wordt verwezen naar de aanpak die in het voorstel is verwoord, wordt eigenlijk besloten om de formulering die in het voorstel staat, over te nemen. Dat is niet de juiste formulering. Je kunt de formulering dus alleen met een amendement aanpassen. Het amendement maakt duidelijk dat het om een inspiratiebron gaat. Dat is het besluit dat ooit door de raad is genomen. Dat blijft in stand; de andere formuleringen zijn eigenlijk onjuist. In de overwegingen in het amendement staat ook dat het een correctie is. Het is eigenlijk gewoon een technische correctie.

De **voorzitter**: Dank u voor deze toelichting. Ik denk dat alle argumenten zijn gewisseld en dat we kunnen overgaan tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 100381.

Het amendement wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de VVD en ONS Voorschoten ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het na amendering gewijzigde voorstel.

Het na amendering gewijzigde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat is een zeer positieve uiting van deze raad. Ik geef het voorzitterschap terug aan de burgemeester.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van mevrouw Lamers.)

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Lamers voor haar bekwame leiding van de vergadering.

10. Beantwoording schriftelijke vragen SP over parkeerplaatsen bij het station.

De **voorzitter**: De heer Maassen heeft schriftelijke vragen gesteld. Het reglement van orde geeft aan dat de vragensteller in de raad of in de commissie nadere inlichtingen kan vragen over de door het college gegeven antwoorden. We gaan dus niet een full-blown debat tegemoet. De heer Maassen krijgt straks het woord en kan dus nadere inlichtingen vragen. De wethouder antwoordt daarop en dan hebben we dit punt volgens mij afgewikkeld.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Enkele maanden geleden, toen de werkzaamheden bij het station nog niet waren begonnen – inmiddels staan er al auto's op de plek waar nog niet lang geleden gras was – heeft de SP een aantal schriftelijke vragen gesteld. De beantwoording daarvan was zeer summier en ook onjuist; niet zomaar onjuist. Wij vroegen onder andere om de weergave van een gesprek dat de wethouder met de provincie had gehad. Dat was een belangrijk gesprek dat de wethouder had gevoerd op verzoek van deze raad, of beter gezegd: op verzoek van de raadscommissie, een jaar geleden, toen alle fracties heel veel moeite hadden met het plan dat er lag en de wethouder vroegen: wilt u alstublieft naar de provincie om te bekijken of uitbreiding van het parkeerterrein aan de noordzijde mogelijk is? De wethouder zei: ja, dat ga ik doen. De SP heeft in de schriftelijke vragen gevraagd om het verslag van dat gesprek. Het antwoord was dat er geen verslag was. De bewonersgroep die hiermee bezig is, heeft deze vraag in een WOB-procedure aan de gemeente gesteld en kreeg hetzelfde antwoord: er was geen verslag. Toen heeft de bewonersgroep die vraag met een WOB-procedure aan de provincie gesteld. De provincie zei: alstublieft, hier hebt u onze gespreksaantekeningen; er is een verslag gemaakt door de gemeente. Hoe zit dit? Hoe kan dit?

Er is nog een punt. Wij vroegen de wethouder in de schriftelijke vragen hoe hij zich ervoor heeft ingezet om zijn toezegging aan de raad na te komen dat hij zijn best zou doen bij de provincie om de noordzijde nog eens onder de aandacht te brengen en te vragen of die variant ook via de subsidieverzoeken kon. De wethouder heeft in de antwoorden aangegeven dat hij dat gesprek heeft gehad en dat dit zijn uitvoering van de toezegging was, maar via het WOB-verzoek van de burgerinitiatiefgroep is nog meer naar voren gekomen: er is ook een gespreksvoorbereiding opgestuurd. Uit die gespreksvoorbereiding tussen ambtenaren van de gemeente en ambtenaren van de provincie blijkt dat de ambtenaren van de gemeente de argumenten aan de provincie bekend hebben gemaakt, zodat de gedeputeerde aan de wethouder kon zeggen: nee, het past niet binnen het subsidieverzoek. De hele argumentatie van de provincie jegens de gemeente om te zeggen waarom het niet kan, is afkomstig van onze eigen ambtenaren. Is dat nou de manier om zo'n toezegging gestand te doen?

Ik voeg hier nog een klein punt aan toe dat heel erg in deze lijn past. Tijdens de besluitvorming en de voorbereiding op de besluitvorming is aan deze raad altijd gecommuniceerd dat uitbreiding van het parkeerterrein aan de noordzijde niet mogelijk was, omdat in het bestemmingsplan en in de groenstructuurvisie was vastgelegd dat uitbreiding aan de zuidzijde wel kon, maar aan de noordzijde niet. Ik heb vandaag nog eens gekeken op ruimtelijkeplannen.nl, waar staat wat het vigerende bestemmingsplan is. Ik kan vertellen dat op de plek waar nu een parkeerterrein is aangelegd en waar de auto's staan, in het bestemmingsplan staat: "Groen". Het gaat verder. Ik heb hier een amendement uit 2009 bij de besluitvorming over een groenstructuurvisie. Dat amendement, amendement 30, is toen ingediend door het CDA, de PvdA en ONS Voorschoten en is aangenomen door de raad. In dat amendement is het eerste besluitpunt: "Aan de hoofdgroenstructuur worden toegevoegd de volgende onderdelen: Het gebied tussen het spoor en de westzijde van de woonwijken, van Noord-Hofland tot aan de Britse school, inclusief het zogenaamde stationsgebied en het volkstuincomplex en exclusief het terrein achter de Texaco/Van der Hoevenpark". Dat amende-

ment heeft de raad in 2009 aangenomen. Dat is nooit gewijzigd. Dat is wat in de groen-structuurvisie had moeten staan en dat is niet wat de wethouder heeft verteld aan de raad over wat de vigerende groenstructuurvisie inhoudt. Ik wil hier heel graag antwoord op van de wethouder.

Wethouder Beimers: Voorzitter, De heer Maassen refereert aan de vraag of door Voorschoten een verslag is opgesteld van het bestuurlijk overleg. Wij hebben aan Voorschotense zijde geen verslag van dat overleg opgesteld. In die zin is het antwoord dat wij hebben gegeven, dus volledig correct. Wat wel is gebeurd, is dat zonder ons medeweten – laat staan onze instemming; die hoeft ook niet gegeven te worden – de ambtenaar van de provincie ten behoeve van persoonlijk gebruik voor de gedeputeerde aantekeningen heeft gemaakt over wat in dat gesprek uiteindelijk is geconcludeerd. Dat staat ieder overheidsorgaan natuurlijk vrij. Wij kenden die aantekeningen niet totdat zij bekend werden op basis van het WOB-verzoek.

Ik kom nu bij de inhoud van het gesprek, waar de heer Maassen ook naar vroeg; die vraag had ik verwacht en daarom heb ik mij daar nader op geprepareerd, ook al is het al even geleden. Ik kan mij, misschien net als sommigen van u, nog heel goed herinneren dat wij op 20 november 2014 een commissievergadering hadden over dit onderwerp en dat ik toen werd uitgenodigd om in gesprek te gaan met de gedeputeerde. Ik heb dat verzoek gehonoreerd. Wij hebben een afspraak met de gedeputeerde kunnen maken voor een gesprek op 4 december. Op 5 december hebben wij de raad met onze informatiebrief geïnformeerd over een aantal punten die in de commissie aan de orde waren geweest. Wij hebben ook verslag gedaan van het gesprek met de gedeputeerde. In de raadsvergadering van 11 december heb ik dat nog eens mondeling toegelicht. Dat was de context waarin wij hebben geopereerd. Op 11 december heeft de raad ook een besluit genomen over de uitbreiding van het station aan de zuidzijde.

De heer Maassen vroeg naar het verloop van het gesprek met de gedeputeerde. Ik zal daarover het volgende zeggen. Ik heb de gedeputeerde aangegeven dat het door het college voorgestelde ontwerp zeer moeilijk lag in de gemeenteraad, met een zeer aannemelijke kans dat ons voorstel als zodanig niet zou worden vastgesteld door de raad. Ik heb daarmee dus benadrukt dat het van belang was om zorgvuldig ook variant 4 te bestuderen en daarop in te gaan. Ik heb de gedeputeerde die alternatieve variant ook voorgelegd. Met het gezelschap dat aan tafel zat, hebben we aan de hand van de tekening die wij hadden meegenomen en die in print in groot formaat op de tafel was gelegd, de verschillende ins en outs van die tekening uitgebreid met elkaar besproken; ik kan me dat nog goed herinneren. De gedeputeerde heeft inhoudelijke vragen gesteld over het ontwerp van variant 4, zowel aan ons – ik was vergezeld van een tweetal medewerkers van onze gemeente – als aan de ambtenaar van provinciale zijde, die de gedeputeerde ondersteunde. Die vragen hadden betrekking op de locatie, het aantal nieuwe parkeerplaatsen en de voor- en nadelen van deze variant ten opzichte van de door het college voorgestelde variant. De vragen hadden ook betrekking op de reeds verleende beschikking en op de subsidieregeling. Vervolgens is de gedeputeerde, met ook de input van de provinciale ambtenaar, tot de conclusie gekomen dat de voorgestelde

noordelijke variant afwijkt van de variant op basis waarvan de subsidie is beschikt in 2011. De subsidieregeling is in 2013 beëindigd; u zult zich nog herinneren dat dit ook hier aan de orde was. Vervolgens heeft de gedeputeerde geconcludeerd dat, nu de regeling niet meer bestaat, er ook geen basis meer is om deze subsidieaanvraag te beoordelen. Dat betekent dat het een reguliere subsidieaanvraag zou zijn waarvoor bij de provincie geen krediet meer beschikbaar was. De gedeputeerde heeft ook gesteld dat de subsidie niet mag worden gebruikt voor de noordelijke variant; die wijkt te veel af van het voorstel waarvoor de subsidie in 2011 is beschikt. Wel heeft de gedeputeerde op ons verzoek toegezegd dat de realisatie-termijn, die eind 2014 zou expireren – nota bene: het was 11 december 2014 – nogmaals met een jaar zou mogen worden uitgesteld, namelijk tot eind 2015, mits de raad zou instemmen met de uitbreiding conform de subsidieaanvraag van 2011. Dat is wat er is gebeurd.

De derde vraag van de heer Maassen heeft naar mijn smaak geen betrekking op het antwoord dat wij hebben gegeven. Die vraag gaat namelijk over een heropening van de discussie over de pro's en cons en de bestemmingsplanmatige situatie met betrekking tot het bestemmingsplan aan de noordzijde. Ik denk dat dit aspect bij de besluitvorming van de raad in december 2014 uitgebreid aan de orde is geweest. Daar laat ik het bij. Wij doen op dit moment als college niets anders dan het uitvoeren van een besluit van de gemeenteraad. Ik begrijp dat de heer Maassen dat nog steeds betreurt en dat is zijn goed recht.

De **voorzitter**: Ik denk dat we dit agendapunt moeten afronden. Ik zie de heer Maassen wel gesticuleren, maar het reglement van orde schrijft voor dat de mogelijkheid bestaat om nadere inlichtingen te vragen over schriftelijke vragen. Die nadere inlichtingen zijn gegeven. Daarmee is dit agendapunt formeel afgewikkeld. Ik zie de heer Maassen kijken, maar ...

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, de wethouder ...

De **voorzitter**: Laat u mij even uitspreken. Ik wil mij graag houden aan het reglement van orde. Als de raad dat anders wil, hoor ik dat wel, maar u hebt mij als voorzitter ook gevraagd om het reglement van orde te handhaven. Als dat zo is, hebt u uiteraard de mogelijkheid om in een volgende raads- of commissievergadering punten te agenderen, maar op dit moment kan ik als uw voorzitter niets anders zeggen dan dat er een reglement van orde is en dat ik mij daaraan moet houden. Als die conclusie gedeeld wordt ... Ik zie nu een aantal vingers. Ik begrijp dat we gaan praten over de orde van deze vergadering.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik respecteer uw uitgangspunt dat u het reglement van orde moet handhaven, maar het reglement van orde is wel óns reglement. Als er bij deze raad behoefte bestaat om hier nog even mee door te gaan, denk ik dus dat we dat moeten kunnen toestaan.

De **voorzitter**: Voor alle helderheid: dat heb ik zojuist ook aangegeven. Ik heb alleen gezegd dat er een reglement van orde is. U mag van mij als voorzitter verwachten dat ik u voorhoud

wat de orde is van de vergadering, maar daaraan heb ik toegevoegd dat, als de meerderheid van de raad dat anders wil, de raad natuurlijk over de eigen orde gaat. Dat heb ik aangegeven.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Misschien is het goed als u nog even duidelijk uitlegt wat het reglement van orde op dit punt precies behelst, want dat is mij nog niet helemaal duidelijk.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. U weet dat ik altijd bijzonder aan het reglement van orde hecht, omdat dat natuurlijk juist is geschreven om in moeilijke situaties houvast te bieden, maar ik vind dat in dit geval wel lastig. Ik stel immers vast dat de heer Maassen zegt dat er een gespreksverslag is gemaakt door de gemeente Voorschoten en dat het college bevestigt dat dat gespreksverslag er niet is. Moeten we dat dan uitstellen tot een discussie in de commissie of in de raad? Ik vind het heel vreemd om zo'n soort feit een aantal weken of zelfs een maand boven de markt te laten hangen. Mijn voorstel zou dus zijn om in ieder geval helderheid te krijgen over de feiten. Het lijkt mij voor geen van beide partijen slim om dit boven de markt te laten hangen.

De **voorzitter**: Om ervoor te zorgen dat we allen dezelfde gegevens hebben ten aanzien van het reglement van orde, lees ik artikel 39, lid 5 over schriftelijke vragen voor: "De vragsteller kan bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende raadsvergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde raadsvergadering na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen nadere inlichtingen vragen omtrent het door de burgemeester of door het college gegeven antwoord, tenzij de raad anders beslist". Dat is exact wat ik zojuist heb aangegeven. Het gaat om het geven van nadere inlichtingen. Ik stel vast dat dat is gebeurd: er zijn nadere inlichtingen gegeven. Dat betekent dat dit agendapunt daarmee in beginsel is afgerond, tenzij de raad anders beslist. Ik heb een aantal raadsleden daarover opmerkingen horen maken, maar nogmaals: ik denk dat de procedure op zich helder is, tenzij er een ordevoorstel wordt aangenomen om het anders te doen. We hebben dus eigenlijk een discussie over de orde van de vergadering.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Wat ons betreft, handhaaft u gewoon het reglement van orde. Laten we alle partijen ook een beetje zekerheid geven dat we die regels hebben. Wat ons betreft, houdt u daar dus aan vast.

De **voorzitter**: Ik kijk even verder en ga het rijtje af.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Mol.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik kan mij voorstellen dat de beantwoording niet geheel bevredigend is. Het lijkt mij goed als er nog een mogelijkheid is om daar wat dieper op in te gaan.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik deel de opvatting van de heer Rasch.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik denk dat u er goed aan hebt gedaan om ons te wijzen op die bepaling in het reglement van orde. Dat neemt niet weg dat ook datgene wat de heer Middelburg heeft gezegd over het boven de markt laten hangen van feiten, hout snijdt. Ik zou dus wel een reactie van het college willen krijgen op de suggestie om in ieder geval daarover vanavond nog helderheid te krijgen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik deel de mening van de heer Rasch.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het lijkt mij duidelijk wat de SP-fractie vindt.

De **voorzitter**: De griffier heeft geteld. Er zijn vijftien raadsleden aanwezig en ik heb begrepen dat acht raadsleden ermee instemmen dat de heer Maassen nog nadere vragen stelt, dat we dan nog één keer een beantwoording krijgen en dat we dan afronden. We moeten immers wel precies zijn, zodat we niet een uitvoerig debat gaan krijgen. Ik begrijp dat degenen die er voorstander van zijn om af te wijken van het reglement van orde, op het standpunt staan dat de heer Maassen nog één keer de gelegenheid krijgt om nadere nadere inlichtingen te vragen. De wethouder antwoordt dan nog één keer en dan ronden we dit agendapunt af. Is dat de gemeenschappelijke lijn? Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Daar houd ik dan ook echt strikt aan vast en dan moeten we het echt op die manier doen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb de wethouder op alle drie de vragen iets horen zeggen, maar ik heb hem niet echt antwoorden horen geven. Het eerste punt betreft de verslaglegging. Ik heb inderdaad een lijstje met aantekeningen dat de provincie heeft gemaakt, maar dat verslag begint met een lijstje van de aanwezigen. Daarbij staat achter de keurig weggekalkte naam van de aanwezige ambtenaar van de gemeente Voorschoten tussen haakjes de opmerking "Verslaglegging". Hoe kan het dan dat er geen verslaglegging is door de gemeente Voorschoten en dat de wethouder zelf zegt dat hij daar niets van weet?

Dan het gesprek en de intenties van de wethouder daarbij. De wethouder heeft natuurlijk inderdaad keurig zijn best gedaan in het gesprek om aan te geven dat de raad echt de noordzijde prefereerde. De gedeputeerde heeft gezegd dat dit niet kon, maar dat gesprek vond plaats op 4 december. Op 3 december is er een mailwisseling geweest tussen de ambtelijke ondersteuning van beide partijen. Uit de door de provincie gestuurde mail blijkt duidelijk dat deze hele inhoudelijke afwijzing van tevoren al is voorbereid, met input uit Voorschoten. Wat schrijft de ambtelijke ondersteuner van de gedeputeerde namelijk? Onder het kopje "Is de andere locatie echt minder geschikt en wat zijn de criteria hiervoor?" schrijft deze ambtenaar: "De belangrijkste argumenten van de gemeente (wethouder) tegen de alternatieve locatie" – let op: ik zei "tegen de alternatieve locatie" – "zijn: a. de grotere afstand tot het station, waardoor de locatie minder aantrekkelijk is; b. het scheiden van de huidige en de nieuwe parkeerterreinen; c. past niet in het vigerend bestemmingsplan". Kortom: Voorschoten heeft in voorbereiding op het gesprek dat de wethouder moest voeren om voor een

andere locatie moet pleiten, de argumenten aangedragen om juist tégen die locatie te pleiten. Dat is volgens mij echt een hele foute gang van zaken.

Wethouder **Beimers**: Voorzitter. De heer Maassen geeft een interpretatie aan de kennis die hij meent te hebben opgedaan. Ik vind die interpretatie nogal erg suggestief. Met betrekking tot het verslag leidt hij uit een verslag waarin een aantal namen in het kader van de WOB-procedure zijn weggelakt door de provincie, af dat dat verslag door de gemeente Voorschoten zou zijn opgesteld. Hij neemt geen genoegen met de herhaalde stelling van het college dat dat verslag niet door Voorschoten is opgesteld. Ik vind het eerlijk gezegd buitengewoon betreurenswaardig dat de heer Maassen in deze misvatting persisteert. Ik heb hier toevallig het verslag waarop de naam van de ambtenaar die auteur is van het verslag – het zijn eigenlijk aantekeningen van een ambtenaar ten behoeve van persoonlijk gebruik door de gedeputeerde – glashelder en leesbaar aanwezig is. Ik zal die naam nu aan de griffier laten zien. Ik zal de naam niet noemen, want het is niet aan mij om namen te publiceren als de provincie die namen heeft weggelakt, maar ik denk dat de griffier kan bevestigen dat de mijnheer met deze mooie achternaam niet in dienst is van de Werkorganisatie.

De **voorzitter**: Ik vind dat we de griffier buiten deze discussie moeten houden.

Wethouder **Beimers**: Zal ik het dan even aan de voorzitter laten zien?

De **voorzitter**: Nee. De griffier heeft een notariële functie. Ik vind dat we de informatie dan eigenlijk met z'n allen moeten delen. Dat lijkt mij zorgvuldiger.

Wethouder **Beimers**: Ik vind het heel vervelend dat de heer Maassen bij herhaling zegt dat ik hier onwaarheden sta te verkondigen. Die wil ik graag weerlegd hebben.

De **voorzitter**: Ik vind het op zich goed om naar de feiten terug te gaan, maar ik vind het ook goed dat we die feiten dan met elkaar delen. Als dat vertrouwelijk zou moeten, moeten we dat in vertrouwelijk verband doen, maar ik vind dit van belang. Ik vind het in ieder geval wezenlijk dat de griffier in zo'n discussie geen rol krijgt, want dat is niet de taak en de verantwoordelijkheid van de griffier. Er moet natuurlijk wel ruimte zijn om feiten vast te stellen; dat ben ik natuurlijk helemaal met u eens. Dan blijkt wel wat de situatie is. Gaat uw gang.

Wethouder **Beimers**: Ik voeg mij natuurlijk naar uw oordeel, want u gaat over de orde van deze vergadering.

Het tweede punt is een e-mailwisseling die heeft plaatsgevonden tussen ambtenaren van ons en ambtenaren van de provincie. Ik ken die e-mailwisseling als zodanig niet, maar uit het gegeven dat de heer Maassen naar voren heeft gebracht, leid ik af dat er sprake is van een weergave van een standpunt zoals dat door het college daadwerkelijk is ingenomen. Dat is ook hier in het openbaar bediscussieerd. Die afstanden, die aantallen parkeerplaatsen en de bestemmingsplantechnische complicaties van de locatie aan de noordzijde zijn hier in

volstrekte openbaarheid gewisseld. Daar is dus niets geheims aan. Ik zie die informatie-uitwisseling in het kader van één onder ambtenaren en ook onder bestuurders gebruikelijke ordelijke voorbereiding van een bestuurlijk overleg. Daar is helemaal niets mis mee, anders dan de heer Maassen hier meent te moeten veronderstellen. Ik neem daar dus afstand van.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, ik zou graag om een schorsing willen vragen.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Nu heb ik echt een punt van orde. Volgens mij hebben we een heel mooie tweede termijn gegeven voor een verduidelijking van de vragen die de SP heeft gesteld. Dan zou ik graag een verklaring willen waarom er een schorsing moet komen, want volgens mij kan het punt nu worden afgerond.

De **voorzitter**: Toen we zojuist het ordedebat hadden, heb ik gevraagd wat de verdere gang van zaken zou zijn als wij zouden doorgaan. Ik heb volgens mij ook nadrukkelijk gezegd dat er ruimte was om in tweede instantie nadere inlichtingen te vragen en dat de wethouder nog één keer zou antwoorden. Volgens mij heb ik toen ook gezegd dat dit betekent dat we dan aan het einde zouden zijn van dit agendapunt. U bent mij allen even lief, maar ik vind het wel wat ingewikkeld worden als we nu dan desondanks toch weer een nieuwe fase inlassen. Ik ben dus toch geneigd om tegen de heer Maassen te zeggen: als u vindt dat er toch nog behoefte is om hier op enigerlei wijze nader over te spreken, is die ruimte er altijd, maar dan niet vanavond in deze vergadering. Ik vind immers dat we dan eigenlijk voor de tweede keer qua orde eigenlijk heel onzorgvuldig opereren.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zou mij staande deze vergadering graag willen beraden, ook met andere fracties, over eventuele vervolgstappen. Daar wil ik graag nu even de ruimte voor. Ik ken u als een voorzitter die fracties altijd de ruimte geeft om even te overleggen als dat nodig is. Daar zou ik graag gebruik van willen maken.

De **voorzitter**: Nogmaals: we hebben echt een expliciet ordedebat gehad met een expliciete discussie. Ik kan dat, wederom als uw voorzitter, alleen maar aan u voorhouden. De raad heeft het besluit genomen dat we op dit moment zouden stoppen. Nogmaals: als een meerderheid bepaalt dat het anders moet ... Meerderheden hebben in dit land de overhand, maar ik kan als voorzitter op dit moment niets anders zeggen dan dat het debat op dit punt is afgerond. Nogmaals: u hebt op een ander moment altijd mogelijkheden om nog discussies aan te gaan. Ik kijk even rond.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik denk dat u volkomen gelijk hebt. Er is voldoende alternatief om in de commissie terug te komen op dit onderwerp. U hebt ook duidelijke afspraken met ons gemaakt en die hebben wij bevestigd. Wat mij betreft, zijn de vragen dus gesteld en de antwoorden gegeven.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik sluit mij geheel bij de woorden van de heer Van der Meij aan.

De **voorzitter**: Ik zie dat dit ook geldt voor de fracties van GroenLinks, het CDA en de VVD.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik begrijp uw standpunt, maar ik vind het redelijk extreem dat we de raad eigenlijk laten stemmen over een schorsing. Ik zit daar persoonlijk iets anders in. Maar goed, als dat zo is, is dat zo. Volgens mij zou je als partij in een raadsvergadering altijd om een schorsing kunnen vragen, maar dat is wat mij betreft een ander punt. Ik ben het met u eens dat dit agendapunt is afgerond. Volgens mij kan de heer Maassen direct bij de afronding van dit agendapunt om een schorsing vragen voordat we met het volgende punt beginnen. Dat meen ik serieus.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat een meerderheid de conclusie deelt dat dit agendapunt is afgerond. Dat is dus de conclusie.

11. Bekrachtiging geheimhouding.

Dit punt is deze keer niet aan de orde.

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit om 23.00 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 december 2015.

De griffier,

De voorzitter,

